

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Kludie Grycová

Folklor v životě dospívajícího

Olomouc 2021

vedoucí práce: doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Folklor v životě dospívajícího“ vypracovala samostatně s využitím pramenů a literatury uvedené v závěru práce.

V Olomouci dne 4. června 2021

.....

Kludie Grycová

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. Mgr. Štefanovi Chudému, Ph.D. za jeho přístup, odborné vedení a cenné rady v průběhu zpracování mé bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat všem, co se podíleli na tvorbě při vytváření mé praktické části.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Klaudie Grycová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.
Rok obhajoby	2021

Název práce:	Folklor v životě dospívajícího
Název v angličtině:	Folklore in adolescent's life
Anotace práce:	Cílem bakalářské práce je objasnit postoj dospívajících k folklóru konkrétně v obci Kučerov. V teoretické části je vymezeno dospívání, které je rozděleno do tří fází: prepuberty, puberty a adolescence. Dále je v teoretické části popsán folklór, etnografické regiony České republiky, oblast Hané, podrobný popis hanáckého kroje a obec Kučerov. V praktické části je použito kvalitativní výzkumné šetření, které zahrnuje rozhovory. Výsledky jsou prezentovány v závěru práce.
Klíčová slova:	dospívající, dospívání, puberta, prepuberta, hody, kroj, krojovaný průvod, tradice, obec, Kučerov
Anotace v angličtině:	The aim of the bachelor thesis is to clarify an attitude of adolescents to folklore specifically in a village called Kučerov. In the theoretical part there is a delimitation of adolescence, which is divided into three phases: prepuberty, puberty and adolescence. In the theoretical part there is also a description of folklore, ethnographic regions of the Czech Republic. Haná area, folk costume of Haná and Kučerov. In the empirical part there is a qualitative research survey including interviews. The results are presented in the end of the thesis.
Klíčová slova v angličtině:	adolescent, adolescence, puberty, prepuberty, feast, folk costume, costumed parade, tradition, village, Kučerov
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 <i>Kostel svatého Petra a Pavla</i> - fotografie. Příloha č. 2 <i>Stavění máje</i> - fotografie. Příloha č. 3 <i>Předávání hodového práva paní starostkou</i> – fotografie. Příloha č. 4 <i>Hodové právo</i> – fotografie. Příloha č. 5 <i>Znění hodového práva</i> – fotografie. Příloha č. 6 <i>Vystoupení dětí z mateřské školy</i> – fotografie. Příloha č. 7 <i>Sklepníci</i> – fotografie. Příloha č. 8 <i>Krojovaný průvod</i> – fotografie.

	<p>Příloha č. 9 <i>Požehnáni od pana faráře</i> – fotografie. Příloha č. 10 <i>Krojovaný průvod mířící k vyzvedávání stárky</i> – fotografie. Příloha č. 11 <i>Vyzvedávaná stárka předávající klobouček svému stárkovi</i> – fotografie. Příloha č. 12 <i>Sólo stárky a stárka po vyzvedávání</i> – fotografie. Příloha č. 13 <i>Tančení hanácké besedy</i> – fotografie. Příloha č. 14 <i>Zaplétání máje</i> – fotografie. Příloha č. 15 <i>Hodová máj</i> – fotografie. Příloha č. 16 <i>Hodová zábava, slavnostní nástup</i> – fotografie. Příloha č. 17 <i>Žudr</i> – fotografie. Příloha č. 18 – <i>Rozhovor č. 1</i> Příloha č. 19 – <i>Rozhovor č. 2</i> Příloha č. 20 – <i>Rozhovor č. 3</i> Příloha č. 21 – <i>Rozhovor č. 4</i> Příloha č. 22 – <i>Rozhovor č. 5</i> Příloha č. 23 – <i>Rozhovor č. 6</i> Příloha č. 24 – <i>Rozhovor č. 7</i> Příloha č. 25 – <i>Popis č. 1</i> Příloha č. 26 – <i>Popis č. 2</i> Příloha č. 27 – <i>Popis č. 3</i> Příloha č. 28 – <i>Popis č. 4</i> Příloha č. 29 – <i>Popis č. 5</i> Příloha č. 30 – <i>Popis č. 6</i> Příloha č. 31 – <i>Popis č. 7</i></p>
Rozsah práce:	46 s. + přílohy
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

Úvod	7
1 Volný čas	8
1.1 Definice volného času	8
1.2 Funkce volného času	8
2 Dospívání	10
2.1 Definice dospívání	10
2.1.1 Prepuberta	11
2.1.2 Puberta	12
2.1.3 Adolescence	14
3 Folklór obecně	17
3.1 Folklorismus	17
3.2 Folklór	17
3.2.1 Slovesný folklór	18
3.2.2 Hudební folklór	18
3.2.3 Taneční folklór	19
3.3 Etnografické regiony České republiky	20
4 Oblast Hané	23
4.1 Geografické a etnografické vymezení regionu Haná	23
4.2 Hanácký kroj	24
4.2.1 Mužský kroj	25
4.2.2 Ženský kroj	26
4.2.3 Dětský kroj	27
4.3 Obec Kučerov	27
4.3.1 Historie obce	27
4.3.2 Kultura v obci Kučerov	28
5 Kvalitativní výzkum	30
5.1 Cíle, metodologie výzkumu, cílová skupina	30
5.2 Vlastní výzkum	32
5.3 Výzkumné závěry	39
Závěr	41
Seznam použité literatury	42
Seznam obrázků	44
Seznam tabulek	45
Seznam příloh	46

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala „Folklor v životě dospívajícího“. Toto téma jsem si vybrala na základě mé osobní zkušenosti s folklorem, již desátým rokem se totiž zúčastňuji hodů v naší obci Kučerov. Taky mi toto téma přišlo dosti zajímavé, čtenářům může předat užitečné informace a nabitě poznatky lze využít v praxi. Na věkovou skupinu od 13 do 18 let tedy dospívající jsem se zaměřila z toho důvodu, že mě zajímaly jejich názory a celkový pohled na tuto tradici, taky ale proto, že dospívající se nejvíce účastní této tradice, jak u nás ve vsi, tak ale i v okolních obcích.

Myslím si, že je velmi důležité udržovat tradice a tím i podporovat kulturní dění v obcích, ale i ve městech.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat dospívající skupinu a charakterizovat tradici jako je folklor a prostřednictvím výzkumného šetření zjistit, jaký mají dospívající v dnešní době postoj k této tradici folkloru, konkrétně tedy v obci Kučerov.

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část je tvořena čtyřmi kapitolami. V první z nich si krátce definujeme volný čas a jeho funkce. Druhá kapitola definuje dospívání, které se dělí do tří podkapitol a to na prepubertu, pubertu a adolescenci. V každém, stádiu vývoje je popsán tělesný vývoj, kognitivní vývoj, citový a sociální vývoj. Třetí kapitola popisuje obecně folklor, v podkapitolách přesněji popisuje slovesný, hudební a taneční folklor. Taky jsou zde vymezeny etnografické regiony České republiky. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na oblast Hané, vymezuje její geografii a etnografii. Dále jsou zde podrobně popsány hanácké kroje a to konkrétně mužský, ženský a dětský. Není tomu totiž tak dávno, kdy byl kroj nedílnou součástí života obyvatel venkovských oblastí. Další podkapitolou je obec Kučerov, je zde popsána historie obce, kde bohužel nejsou dochované žádné pozůstatky folkloru, a také kulturní akce které se konají v obci.

Výzkumné šetření bylo realizováno pomocí kvalitativního výzkumu, metodou rozhovoru. Dále jsme se zaměřily na dílčí cíle výzkumného šetření a to například co si dospívající představí pod pojmem folklor. Přiblížíme si charakteristiku výzkumného šetření, a to kdy byl výzkum prováděn, kolik se zúčastnilo respondentů nebo kde byl výzkum prováděn. Praktická část je rozdělena do dvou částí v první části sbíráme data pomocí polostrukturovaného rozhovoru a druhou v druhé části pomocí popisu. Následné výsledky jsou vedeny ve výzkumných závěrech.

1 Volný čas

V této kapitole si krátce definujeme volný čas a jeho formy.

1.1 Definice volného času

„Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváním, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení“ (Hofbauer, 2004, s. 13).

Volný čas můžeme také chápat jako čas, který následuje po splnění pracovních i nepracovních povinností. Mezi hlavní funkce volného času můžeme řadit odpočinek, který může být jak aktivní tak i pasivní k regeneraci našich sil, dále sem řadíme zábavu k regeneraci duševních sil a zlepšení kvalifikace. V neposlední řadě sem spadá rozvoj osobnosti, díky které se podílíme na vytváření kultury (Hofbauer, 2004).

Obce a regiony jsou významným prostorem a činitelem volného času, protože jejich aktivity, podpora (personální, institucionální a také materiální) vytvářejí předpoklady pro zapojení dětí a mládeže ve volnočasových aktivitách a společenském dění. Regiony, města a vesnice se od sebe liší různými tradicemi, ekonomickou a kulturní úrovní, sociálním a profesním profilem, postojem mladé generace i zaměřením k její výchově a vzdělávání. Část mladé generace žije a rozvíjí se v těsném souladu s prostředím, kde vyrůstá, začíná se snažit sama přispívat k rozvoji svého okolí. Jiná část je ke svému okolí neutrální a další může podléhat nežádoucím vlivům a tím se jejich vztah k okolí stává konfliktním. Proto se obce a regiony od devadesátých let 20. století snaží zvyšovat koncepční i praktickou pozornost, která se zabývá volnočasovými aktivitám v životě a výchově dětí a mládeže (Hofbauer, 2004).

1.2 Funkce volného času

Horst W. Opaschowski, německý pedagog volného času, vymezil komplexně funkce a možnosti volného času a za základní považuje:

rekreaci v podobě zotavení a uvolňování, dále **kompenzaci** kdy dochází k odstraňování zklamání a frustrací, **výchovu a další vzdělávání** jako je učení o svobodě a ve svobodě a sociální učení, **kontemplaci**, což je hledání smyslu života a jeho duchovní

výstavba, **komunikaci** v podobě sociálních kontaktů a partnerství, **participaci** kdy se podílíme a účastníme na vývoji společnosti, **integraci** (stabilizace života rodiny a vrůstání do společenských organismů), **enkulturaci** (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností) (Hofbauer, 2004, s. 15).

2 Dospívání

Kapitola definuje pojem dospívání. Popisuje pojmy prepuberta, puberta a adolescence, které spadají pod kapitolu dospívání. Zabývá se tělesným, kognitivním, citovým a sociálním vývojem každého období dospívání.

2.1 Definice dospívání

„Období dospívání lze charakterizovat na jedné straně jako úsek vymezený prvními známkami pohlavního zrání (prvními sekundárními pohlavními znaky) a akcelerací růstu, na druhé straně dovršením plné pohlavní zralosti (plné reprodukční schopnosti) a dokončením tělesného růstu.“ (Švingalová, 2002, s. 39).

Toto období můžeme také nazývat „bouří a stresů“, kdy jde o náročné přechodné období, které značí přechod mezi dětstvím a adolescencí. V této vývojové fázi zde na začátku mluvíme o dítěti, později o dospívajícím a na konci jde o dospělého jedince (Šimíčková-Čížková, 2008).

Během období dospívání jsou na jedince kladeny vysoké nároky dospělé společnosti v podobě podřizování se normám chování. Stát se nezávislým na rodičích, vytvářet heterosexuální svazky, volit si své budoucí povolání, vytvářet vztahy se svými vrstevníky, mít svůj vlastní názor (Šimíčková-Čížková, 2008).

Někteří autoři charakterizují výrazné změny jak ve fyzickém, tak i psychickém vývoji jako věk druhé strukturální přeměny. V období dospívání je rozdílná rychlost vývoje mezi chlapci a dívkami, může nastat ale i u stejného pohlaví. U dívek můžeme pozorovat tyto změny dříve, ale i u stejného pohlaví je hranice nástupu akcelerace vývoje velmi individuální. Můžeme tak pozorovat fyzické odlišnosti u stejné věkové skupiny jak u dívek, tak i u chlapců (Šimíčková-Čížková, 2008).

Některá děvčata tak mohou být už ve 13ti letech vyspělá, jejich druhotné sexuální znaky jsou rozvinuté, na rozdíl od jiných děvčat stejného věku, která vypadají podstatně mladší s dětským vzhledem. Vychovatelé se tak mohou setkávat v družinách s tím, že stejná věková skupina dětí je různě fyzicky vyspělá. Zde tedy můžeme spatřit viditelnou proměnlivost nástupu dospívání i rychlost, s jakou probíhá. V posledním století se vývoj i růst značně zrychlil, fyzické změny nastupují dříve v podobě narůstání hmotnosti a výšky dospívajících. Tento trend je pojmenován jako sekulární akcelerace (Šimíčková-Čížková, 2010).

V literatuře můžeme najít odlišná dělení období dospívání. Můžeme se setkat s dělením na období pubescentní (ze školního hlediska jako starší školní věk) a adolescentní. Nebo na diferencovanější členění vývojové etapy, a to na prepubertu, pubertu a adolescenci (Šimíčková-Čížková, 2010).

2.1.1 Prepuberta

Období prepuberty začíná prvními známkami pohlavního dospívání. U dívek končí období prepuberty většinou první menstruací, u chlapců prvními ranními polucemi. Toto období můžeme také nazývat obdobím vytáhlosti, protože zde dochází ke změně tělesných proporcí v důsledku intenzivního růstu končetin i trupu. Chůze je často houpavá, pohyb neobratný. V období prepuberty somatický vývoj předstihuje psychický vývoj a to sebou přináší přechodné projevy, které jsou typické pro toto období (Švingalová, 2002).

Motorický vývoj

V hrubé motorice se objevuje dočasná neobratnost a nekoordinovanost pohybů, především u chlapců, u kterých se tak mohou objevovat problémy v tělesné výchově. V jemné motorice se objevuje znatelná křečovitost, která se může projevit ve zhoršeném grafickém provedení. Sexuální pud může způsobovat nerozhodnost v chování, proměnlivost citů, časté střídání nálad, začínající od výbuchu agresivity a hlučnosti, až po úplný nezájem, apatii (Šimíčková-Čížková, 2010).

Kognitivní vývoj

V období prepuberty je fantazie pojítkem mezi skutečností, reálným prožíváním a ideálem. Jedinec se tak často vidí v ideálním světle, s ideálními představami o vlastních kvalitách a dovednostech. Avšak přemíra tohoto snění může blokovat školní úspěšnost, protože zhoršuje motivaci učení a soustředěnost na stávající povinnosti. V myšlení dochází také k podstatným vývojovým změnám, a to v kvantitativním a kvalitativním myšlení. Zvyšuje se počet úspěšně zvládnutých problémů novým způsobem, výrazně odlišným od mladšího školáka. V tomto období dochází k počátku abstraktního myšlení, což je postupný přechod od konkrétních operací k formálním, jehož vývoj je dokončen v pubertě a adolescenci. Dochází k rozvoji logického myšlení, děti opouštějí učení se nazpaměť textů bez pochopení souvislostí. Především pak chlapci mají větší nechuť učení se nazpaměť. Objevuje se samostatnost v myšlení a kritičnosti vůči dospělým, tím že je zpochybňována jejich autorita. Jsou zde rozdíly mezi pohlavími v kognitivních funkcích, které se projevují především ve škole. Dívky jsou

zdatnější ve verbálních projevech, více se zaměřují na jazykové vzdělání. Chlapci prokazují lepší výkony v řešení početních operací (Šimíčková-Čížková, 2008).

Citový vývoj

Je zde znatelná labilita, která může vést až k afektivnímu chování. Chování je výbušné, vzteklé. Pro vychovatele může být toto období náročné, protože jedinec reaguje na podmínky jinak, než reagoval v minulosti. V prepubertě začíná citlivost vůči nespravedlivosti a kritice ze strany vychovatelů. Tím, že se mění tělesné proporce jedince, dochází k proměně citů k sobě samému. Ostýchá se projevit city vůči rodičům a brání se projevům od nich, chová se k nim odmítavě až hrubě (Šimíčková-Čížková, 2008).

Sociální vývoj

Dochází k osamostatňování se od rodiny, uvolňují se citové vazby k rodičům. Pro prepubertu jsou typické stabilní homogenní skupiny, skupiny tvořící jedinci stejného pohlaví. Naopak jedinci opačného pohlaví bývají odmítáni, kontakty jsou ojedinělé, navzájem se vyhýbají, a proto vznikají skupiny čistě chlapecké a dívčí (Švingalová, 2002).

2.1.2 Puberta

Motorický vývoj

Období puberty začíná okolo 13tého roku a končí okolo 15tého roku po dosažení reprodukční schopnosti. V tomto období se začíná vyrovnávat poměr mezi psychickým a somatickým vývojem. Tělesný růst se zpomaluje, naopak psychické funkce se rozvíjejí, což je rozdíl oproti prepubertě. Tvar těla začíná mít dospělou podobu, zlepšuje se pohybová koordinace. Puberta je obdobím pohlavního dozrávání, kdy se z dítěte stává biologicky zralý dospělý jedinec, který je schopný sexuální reprodukce (Švingalová, 2002).

Kognitivní vývoj

U chlapců se objevuje mutace, hlas mění svou kvalitu. Výrazně se rozvíjí logická paměť, pubescent si lépe pamatuje poznatky, které ho zajímají a baví. Je nápaditý, vyznačuje originalitu, má bohatou představivost, vymýšlí zajímavé postupy při zadávání úkolů. Ve vývoji myšlení se zdokonaluje schopnost abstrakce, myšlení se projevuje i ve snaze poznat vlastní individualitu tím, že se pubescent porovnává s druhými. Všimá si tím vlastních nedostatků, které se snaží nahrazovat jinými činnostmi nebo jiným chováním. Začíná hledat smysl života, pozoruje a

zkoumá hodnoty, které ho obklopují a zkoumá jejich hloubku, trvalost a významnost pro život (Šimíčková-Čížková, 2008).

U pubescenta se projevuje racionalismus, kdy jedinec neuznává citové důvody lidského jednání a dává přednost rozumovým zdůvodněním. Vznikají unáhlené názory, které jsou často převzaté od jiných jedinců, ke kterým pocítují sympatie (Šimíčková-Čížková, 2008).

Citový vývoj

Citová labilita není již tak výrazná, jako tomu bylo u předešlého období prepuberty. Tam, kde se stále objevují výkyvy nálad, může být příčina v rodině, pravděpodobně dospívajícího ovlivnilo autoritářské chování. Co se týče emoční vázanosti pubescentů k rodičům, výrazně se uvolňuje, odmítají jejich citové projevy. Toto citové odpoutání v tomto období vyvolává potřebu se citově sblížit s někým jiným, proto vznikají pevné kamarádské vztahy. Mezi chlapci a děvčaty mizí vzájemná izolovanost, dochází tak ke vzájemnému sblížování. Dochází k prvním láskám, prvním zamilování. City k sobě jsou nevyrovnané, díky srovnávání s druhými vzniká nízké sebevědomí. Pubescenti pochybují o svých kvalitách, přecitlivěle reagují na kritiku vztahující se na jejich osobu, tím může docházet k pocitům osamění a izolaci (Šimíčková-Čížková, 2008).

Sociální vývoj

Sociální vývoj dospívajících jedinců je ovlivněn touhou po nezávislosti, která se promítá v samostatném rozhodování a uplatňování vlastních názorů v rozhovoru s dospělými. Touha po nezávislosti se může projevovat v napodobování chování dospělých jako je pití alkoholu, kouření nebo vyjadřování se ve vulgarismech. Pubescent navazuje nové kontakty mezi vrstevníky, hraje nové role v odlišných skupinách. Mezi vrstevníky je charakteristické oblékání, chování i názory. V těchto skupinách však ztrácí svou individualitu a přejímá názory skupiny (Šimíčková-Čížková, 2008).

2.1.3 Adolescence

Tato etapa je pro dospívajícího náročná, protože zde dochází k ukončení období mezi dětstvím a dospělostí. U dívek začíná okolo 16tého roku, u chlapců o rok později. Horní hranice není jasně dána, protože dosažení dospělosti je ovlivněno řadou faktorů. Mezi tak podstatné faktory patří společenské a kulturní zvyky. V méně vyspělých zemích tak není vymezeno vývojové období dospívání a po dosažení určitého věku je jedinec pomocí rituálů a předepsaných pravidel brán za dospělého. V tomto období má adolescent hlavní vývojový úkol, a to vytvořit si pocit vlastní identity (kdo jsem?, co umím?, kam směřuji?, jak mě hodnotí druzí?) (Šimíčková-Čížková, 2008).

„Adolescent se postupně stává osobností, získává charakteristické vzorce myšlení, emoci a chování, které ovlivňují jeho interakce s prostředím.“ (Šimíčková-Čížková, 2008, s. 111).

Tvorba identity a její čtyři statusy podle empirického výzkumu J. Maria, statusy nejsou však trvalé osobnostní rysy, je to momentální reakce v určité situaci.

- Dosažená identita, jedinec si prošel krizí identity, měl tak možnost k přehodnocení svých názorů, byl aktivní v kladení otázek a z vlastního rozhodnutí dospěl k jisté činnosti či názoru.
- Přejatá identita, jedinec si zde neprošel výraznější krizí identity, a tak přejímá veškeré názory, poznatky a hodnoty od druhých, nemá svůj názor.
- Moratorium (prodloužení, odložení), objevuje se v době krize identity. Pubescenti jsou váhaví, jejich názory se rychle mění, nevycházejí ze zkušeností z minulosti.
- Difuze, jedinci nejsou aktivní v zaujímání názorů, mohou se prezentovat zmateně, nevyrovnaně. Mohou být nevyzpytatelní ve svých reakcích (Šimíčková-Čížková, 2008).

Pro adolescenta není jednoduché prokázat skutečnou nezávislost, snaží se být dospělým, má mnoho dovedností i sílu dospělého jedince, avšak si musí osvojit jeho psychologické charakteristiky, aby tak získal skutečný statut dospělého. Nezávislost pubescenta je dána jeho vlastním rozhodnutím, volí z mnoha činností například o tom, co si koupí, co bude jíst, kde bude spát. Mezi další faktory, které utváří jeho nezávislost, patří také chování rodičů, učitelů, vychovatelů a dalších dospělých (Šimíčková-Čížková, 2008).

Tělesný vývoj

Koncem tohoto období dochází k získání konečné fyzické podoby, jedinec dosahuje vrcholu své tělesné krásy, je schopen sexuální reprodukce. Dosahuje vysoké fyzické výkonnosti, může tak vynikat v tělesné výchově. Srovnávání tělesného vzhledu s jakýmsi ideálem krásy může u adolescenta vyvolat pocit sebevědomí, a to i ke vztahu k opačnému pohlaví. Ovšem toto srovnání může působit i opačně, a tím pádem negativně na jedince (Plevová, 2006).

Kognitivní vývoj

Poznávací procesy u adolescentů se nikterak neliší od puberty. Inteligenční myšlení dosahuje v tomto období svého maxima. Co se týče řešení situací, používá adolescent nové způsoby, tyto situace mu bývají hned jasné, hlavně při střetu s dospělými, kdy jedinec usilovně prosazuje svůj názor. Jejich nápady jsou často originální, protože nejsou zatíženi zkušenostmi, které by je jakkoli omezovaly. Na druhou stranu nedostatek zkušeností jim může znesnadnit řešení určité situaci, kompenzují to ale svým nadšením a aktivitou (Plevová, 2006).

Jedinci v tomto období často riskují, mají menší zábrany a to z toho důvodu že nepředvídají zcela důsledky svého chování a také mívají méně zkušeností. S velkou mírou odvahy se vrhají do situací, které jsou pro ně netradiční, nové. Tímto svým riskantním chováním touží po nezávislosti a samostatnosti. Adolescent je schopný oddělit pravdu od nepravdy, k řešení používá všechny logicky možné kombinace. Dokáže porovnat svoje předpoklady se skutečností. Své názory je schopný měnit pod vlivem argumentů, je ovšem citlivý k autoritativnímu vtírání názorů. Je pro něho nezbytnost vytvářet svoje vlastní názory, ke kterým dospěl sám vlastní zkušeností (Šimíčková-Čížková, 2008).

Citový a sociální vývoj

Rozvíjí se zde sociální vazby, kdy adolescent chce být členem několika různých skupin. Touha patřit do těchto skupin je zapříčiněna tím, že se jedinec stává nezávislým na vlastních rodičích a má tak potřebu partnerství a citové sounáležitosti. Přílišná citová i názorová závislost na rodině se může v tomto období projevit nevyzrálostí až dětským chováním. V budoucnu tak může vést k neúspěchu navazování společenských, ale i partnerských vztahů. Adolescentní sklon ke sdružování se projevuje potřebou navazování erotických vztahů s opačným pohlavím, období prvních lásek. Aby dospívající měl zdravé sebevědomí,

potřebuje slýchat chválu od svého okolí, potřebuje být úspěšný a mít uspokojivé erotické vztahy (Šimíčková-Čížková, 2008).

Mezi důležité úkoly adolescenta také patří profesionální uplatnění. Nástup do zaměstnání je tak důležitým sociálním mezníkem. V prepubertě jde jenom o fantazii, čím by jedinec chtěl být v jeho budoucím zaměstnání, na konci puberty už nastává rozhodování kam dál a na konci adolescence přichází nástup do zaměstnání. U studentů vysokých škol je nástup do zaměstnání samozřejmě posunut. Pro ty, kteří se rozhodnou nepokračovat ve studiu a nastoupí tak po střední škole do zaměstnání, může tento přechod znamenat úlevu. Nástupem do zaměstnání definitivně končí jedna životní etapa a začíná další, která se pojí s určitým osamostatněním, a tím pádem i větší svobodou, taky ale větší zodpovědností (Plevová, 2006).

3 Folklór obecně

V této kapitole si nejprve definujeme pojem folklorismus. Po té si definujeme folklór, popíšeme si slovesný, hudební a taneční folklór a vymežíme si etnografické regiony České republiky.

3.1 Folklorismus

„S lidovou kulturou se dnes už setkáváme spíše jako s projevy zájmové umělecké činnosti, různě inspirované především folklorními prvky: slovesnými, hudebními a tanečními. Tyto aktivity řadí soudobá etnologie pod pojem folklorismus, který chápe jednak jako vědomou regionální kulturní tradici, jedna jako součást soudobé masové kultury“. (Jančář, 2000, s. 7).

Po staletí naše kulturní dějiny provázejí návraty k tradiční kultuře, i když šlo někdy o jakousi formu inspirace nebo o módní vlnu. Po boku národního uvědomění tyto projevy získaly specifický ráz, řadu změn a v rozličných zemích Evropy i různou intenzitu. Tyto projevy byly označeny termínem folklorismus, tedy přenášení lidové kultury, konkrétně většinou jen některých jejích částí z původního života do jiného kontextu. I když se tento termín vyskytuje v evropském národopisu ve větší míře až od šedesátých let 20. století, výše zmíněný proces, který je ohraničený na jedné straně folklórem (přesněji řečeno tradiční kulturou) a na druhé straně folklorismem, se intenzivně vyvíjí více než dvě století (Jančář, 2000).

3.2 Folklór

Definovat jednoznačně co je to folklór, znamená dopustit se určité jednostrannosti. V každé etapě vývoje kultury se měnil jak obsah, tak i formy lidové kultury, tedy i ústní slovesnosti, která je významnou součástí lidové kultury. Tedy to, co znázorňovala lidová slovesnost před tisíci nebo i sto lety, to se nedá srovnat s tím, co představuje v dnešní době (Lešák, Sirovátka, 1982).

Stále se mění jeho místo i funkce v kulturním i společenském životě jednotlivých zemích. Není snadné srovnávat folklór střední Evropy s folklórem rovníkové Afriky. Dynamika změn folklóru je velmi odlišná a je závislá na konkrétních historických podmínkách vývoje jednotlivých etnik (Lešák, Sirovátka, 1982).

Lešák a Sirovátka uvádí, že do dnešních dob existuje několik vědeckých definic pojmu kultura. Německý vědec H. Hofmannstahl napočítal jen v dějinách německého národopisu

kolem 92 různých definic folklóru. Pod heslem folklór je v Standard Dictionary of Folklore, Mythology and Legend uvedených jen 21 definic, ale za to jejich významný rozptyl překvapí jak odborníka, tak i běžného čtenáře (Lešák, Sirovátka, 1982).

Podle V. J. Gusevova, který ve své práci „*Problémy folklora v historii estetiky*“ sledoval vývoj kritérií folklóru tak, jako byly v estetice frekventované od dob antiky. Ukázalo se, že v dějinách estetiky se vydělily hlavní znaky folklóru na kolektivnost, ústnost, variantnost a proces tradování. Americký folklorista F. L. Utley udělal podobný soupis základních znaků folklóru a zjistil, že v popředí pokaždé stojí tradičnost, kolektivnost, ústnost a variantnost. A na tomto zjištění vytvořil pracovní definici folklóru: (Lešák, Sirovátka, 1982).

Lešák, Sirovátka (1982, s. 21) tvrdí že: „*Folklórná literatura je ústne tradovaná literatúra nezávisle od miesta jej výskytu, bez ohľadu na to, či sa vyskytuje v primitívnych, izolovaných kúltrach, alebo v kulturách civilizovaných, v mestských alebo dedinských komunitách, vo vládnucích ale utlačených vrstvách.*“

3.2.1 Slovesný folklór

Jančář uvádí že, folklór, lidová a ústní slovesnost, je součást lidové kultury a zahrnuje tvorbu, která vzniká anonymně, spontánně a bez písemného ustálení. Probíhá mezi městskými a venkovskými vrstvami a je šířena ústním podáním typickým pro slovesný folklór. Patří sem epické, lyrické, prozaické i veršované a dramatické útvary. Lidová slovesnost je jev mnohorozměrný. Patří sem ale i folklor psaný, typickým znakem je ustálený způsob vyjadřování, který můžeme pozorovat ve formě nápisů na štítech domů, kraslicích, džbancích, verše které jsou vyšívány na šátky nebo i lidové milostné dopisy. Ovšem ve srovnání s literaturou slovesný folklór žije ve větší míře v ústním podání vypravěčů, zpěváků a interpretů, kteří ji udržují, realizují, oživují a obměňují. Součástí lidové slovesnosti tak není jen folklorní skladba samo o sobě, ale rovnocennou složkou je i její interpret a situace. Tyto tři zmíněné složky jsou navzájem neoddělitelné a podmiňují to, co folkloristika označuje jako život folklóru (Jančář, 2000).

3.2.2 Hudební folklór

Lidové písně se obvykle označují jako písně jednoduchého tvaru a uměleckého výrazu, doprovázející různé slavnostní i každodenní okamžiky lidského života, zasahující velké množství obyvatelstva jak vesnických, tak i městských vrstev. Autoři těchto lidových písní nebyli většinou známí a tvar písní přecházel z generace na generaci procesem obrušování a

tříbením v průběhu šíření a udržování většinou cestou přímé a přirozené komunikace, tedy ústním tradováním. Tento způsob s sebou nesl obměňování během přednesu v rozdílných interpretačních podmínkách u různých zpěváků, ale i v podání jednoho interpreta. Proměnlivost proto je jedním z důležitých znaků lidových písní a stejně tak i regionální rozdíly. Pro lidové písně je charakteristický jejich typový základ, který vychází z ustáleného výběru výrazových prostředků, principů a postupů. To vše využívá folklorní tvorba a různým způsobem kombinuje, ale současně nepřekračuje. Ostatní útvary, které jsou zastoupeny v lidovém zpěvu a stojí na pomezí lidové a umělé tvorby, mívají jiné specifické vlastnosti, jako je tomu hlavně u autorského původu, u písní kramářských, lidových, zlidovělých nebo šlágrů (Jančář, 2000).

3.2.3 Taneční folklór

Tanec je považován za prastarý kulturní projev lidstva. Je uměním složeným z různorodých prvků, probíhá v prostoru a čase, podílí se na něm celé naše tělo spojované s rytmickým doprovodem a ovlivnění životními zkušenostmi i potřebami tanečnicků, jejich fyzickými i duševními schopnosti. V neposlední řadě nesmíme zapomenout na oděv s obuví a celkové taneční prostředí. Tanec je v každé společnosti nezastupitelný, společně se zpěvem představuje všeobecné umění, na kterém se podílí všichni její členové. Naplňuje různé funkce, reguluje a uspokojuje emotivnost člověka. Taneční folkloristika se jako samostatný obor začala vyvíjet relativně pozdě, díky její časové i prostorové proměnlivosti a pomíjivosti tance (Jančář, 2000).

Počátky tanečního folkloru na Moravě datujeme kolem roku 1950, kdy do tehdejšího Státního ústavu pro lidovou píseň (dnes tomu říkáme Etnologický ústav Akademie věd České republiky) nastoupila Zdenka Jelínková. Svou sběratelskou a badatelskou prací položila základy tanečního folkloru (Jančář, 2000).

3.3 Etnografické regiony České republiky

Jančář (2000, s. 9) říká: „*Pojem etnografický nebo národopisný region, popř. oblast, označujeme územní celek vyznačující se charakteristickými společnými rysy lidové kultury, jejímiž tvůrci a nositeli jsou zpravidla příslušníci etnografické skupiny obývající příslušný region, popř. oblast.*“

Etnografický region Brněnsko: centrální město Brno

Oblast je vymezena po Rosice na západě, Kuřim na severu, Rousínov na východě a Hrušovany na jihu.

Etnografický region Haná: centrální město Prostějov

Oblast je vymezena mezi městy Vyškovem, Prostějovem, Litovlí, Šternberkem, Lipníkem, Holešovem, Napajedly a Zdounkami.

Etnografický region Hanácké Slovácko: centrální město Hustopeče

Jde o region, který je přechodem mezi Slováckem a Hanou. Zasahuje severozápadní část okresu Břeclav přibližně v linii dálnice D2 od Hustopečí po Moravský Žižkov a na severu sahá až prakticky ke Kyjovu, severní přírodní hranici tvoří Ždánský les.

Etnografický region Horácko: centrální město Jihlava

Území ležící na Českomoravské vysočině. Horácko spojuje Čechy s Moravou z hlediska národopisného i zeměpisného. Na české straně je oblast vymezena městy Hlinskem, Humpolcem a Havlíčkovým Brodem, Pelhřimovem. Na moravské straně města Třebíč, Telč, Velké Meziříčí a Nové Město na Moravě.

Etnografický region Kraj Pražský: centrální město Praha

Etnografické subregiony: Mělnicko, Kladensko, Nymbursko.

Etnografický region Laško: centrální město Ostrava

Do toho nepříliš rozsáhlého území spadají města Kopřivnice, Štramberk, Příbor, Nový a Starý Jičín. Odtud vede hranice k Frenštátu, Frýdlantu nad Ostravicí a Frýdku-Místku. Od města Příbor pak přes Starou Ves nad Ondřejnicí až k branám Ostravy.

Etnografický region Podhorácko: centrální město Znojmo

Etnografické subregiony: Znojmsko, Moravskokrumlovsko.

Etnografický region Podkrkonoší: centrální město Náchod

Etnografické subregiony: Náchodsko, Jičínsko, Orlicko.

Etnografický region Pojizeří: centrální město Turnov

Etnografické subregiony: Turnovsko, Českodubsko, Mladoboleslavsko.

Etnografický region Polabí: centrální město Pardubice

Území se rozkládá na úrodné Polabské nížině začínající u soutoku Ohře s řekou Labe na Podřipsku a rozprostírá se přes Mělnicko až na Hradecko.

Etnografický region Posázaví: centrální město Benešov

Etnografické subregiony: Benešovsko, Vlašimsko.

Etnografické regiony Pošumaví: centrální město Klatovy

Etnografické subregiony: Klatovsko, Chodsko, Prácheňsko.

Etnografický region Povltaví: centrální město České Budějovice

Etnografické subregiony: Budějovicko, Doudlebsko, Blatsko, Písecko, Milevsko, Tábořsko, Soběslavsko.

Etnografické regiony Slezsko: centrální město Opava

Etnografické subregiony: Opavsko, Těšínsko, Hlučínsko, Jablunkovsko.

Etnografický region Slovácko: centrální město Uherské Hradiště

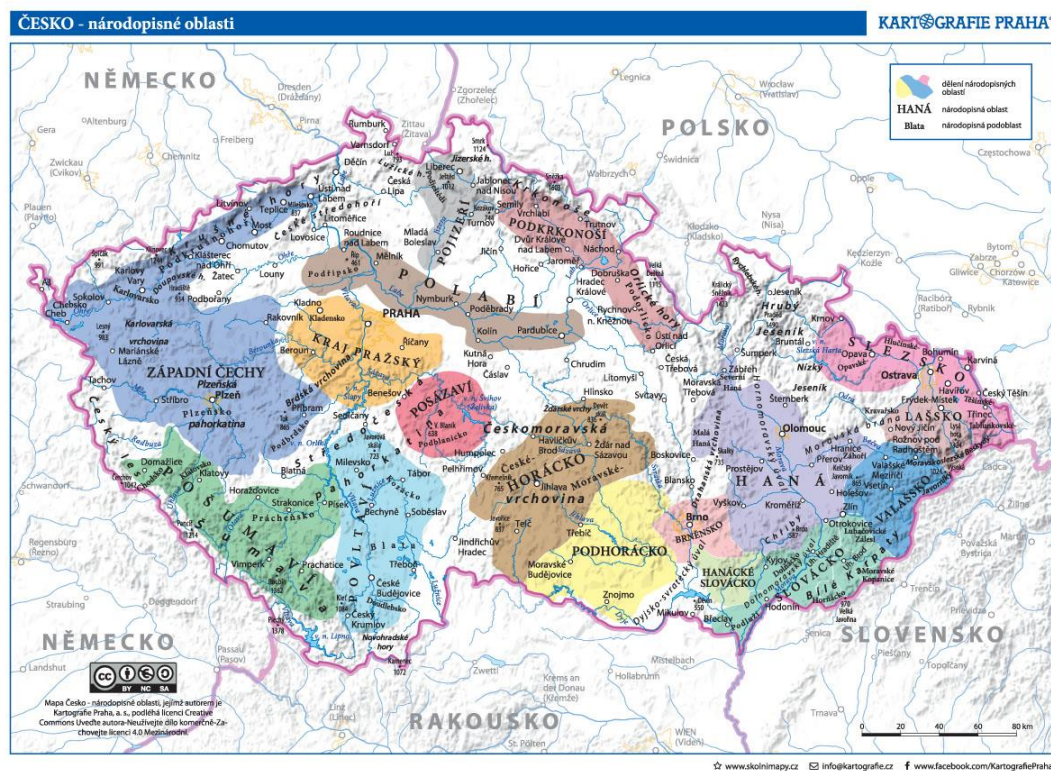
Slovácko spadá pod krásy Pálavy, Chřibů, Bílých Karpat.

Etnografický region Valašsko: centrální město Valašsko

Hornaté území ve východní části Moravy kolem měst, Vsetín, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Frenštát, Zlín, Vizovice, Valašské Klobouky.

Etnografický region Západní Čechy: centrální město Karlovy Vary

Etnografické subregiony: Karlovarsko, Berounsko, Příbramsko, Rakovnicko, Plzeňsko, Kralovicko, Slánsko, Stříbrsko, Plasko, Chebsko (Internetový zdroj: archiv.fos.cz, 1998 – 2021).

Obrázek č. 1 ČESKO – národopisné oblasti (zdroj: <https://skolnimapy.cz/dlc/narodopisne-oblasti-ceska/>).

4 Oblast Hané

Ve čtvrté kapitole si popíšeme geografické a etnografické vymezení regionu Haná, podrobně si popíšeme hanácký kroj mužský, ženský a dětský, a seznámíme se s historií a kulturním děním v obci Kučerov.

4.1 Geografické a etnografické vymezení regionu Haná

Národopisný region Haná tvoří podstatnou část zeměpisně vymezené oblasti střední Moravy. Region Hané tvoří z větší části kraj Olomoucký. **Na západě** sousedí Haná s přírodními hranicemi a to s Drahanskou vrchovinou a jižní části Zábřežské vrchoviny. **Na jihu** přechází pozvolna v Slovácko a **na východě** ji ohraničují Chřiby a Valašsko. **Na severu** hraničí s Moravskou bránou, Nízkým Jeseníkem a Oderskými vrchy. Území Hané převážně tvoří nížina kolem horního toku řeky Moravy, také nazývána jako Hornomoravský úval. Haná není z větší části rovinná, jak se někdy uvádí, naopak je mírně zvlněná. Nejvyšší horou Hané je Velký Kosíř (442 m. n. m.), který je zároveň nejjižnějším výběžkem Zábřežské vrchoviny (Dvořáček, Růžička 2008).

Haná se odjakživa lišila od jiných moravských regionů svým nářečím, krojem i hmotnou a duchovní kulturou. Název Haná se odvozuje od stejnojmenné řeky, která tímto územím protéká. O úrodnosti a bohatství Hané se básnilo již v 16. st. v díle *Historiae regni Bohemiae* (Dějiny království českého). Dodnes převládá v různých anekdotách a humorkách jakýsi stereotyp, o tom že Hanáci jsou bohatí, leniví a často nepřilíš chytří. Ovšem návštěvníci Hané v minulosti popisovali obyvatele jako pohostinné, rozverné a temperamentní (Zahradník et al., 2013).

Mezi první dochované doklady Hané patří mapa J. A. Komenského na počátku 17. st., kde je region Hané vymezený mezi Litenčicemi a Prostějovem. Roku 1650 mapuje Mathaeus Merian ve svém dokladu ve kterém se objevuje zkomolený název Ahane (na Hané) Čechy, Moravu a Slezsko. Předtím byli nazýváni Hanáci všeobecně Moravané. Z počátku 19. st. pochází první dochovaná mapa samostatného regionu Haná, která striktně vymezuje oblast pravé Hané. Vymezuje pouze ty oblasti, které spadají do povodí řeky Hané, a to je oblast Vyškovska, Kojetínska a Tovačovska (Zahradník et al., 2013).

Mezi charakteristické rysy obyvatel Hané patřilo jejich nářečí, v dnešní době ale rozdíly v podnářečí mizí a jsou nahrazovány především u mladé generace všeobecnou mluvou. Dalším typickým znakem Hané v oblasti hmotné kultury je hanácký dům, jehož hlavním stavebním materiálem byla hlína, kámen a dřevo, střecha byla tvořena převážně z došek. Domy byly okapově orientované do ulic a jejich dominantou byl na jižní a západní Hané žudr (Zahradník, et al., 2013).

4.2 Hanácký kroj

„Co jest kroj? Kroj jest způsob oděvu a k němu připojeného šperku a ozdob, užívaného v rozličných krajích a u rozličných národů. Kroj se řídí povahou a způsobem života národů, a různí se dle řeči, ba nářečí i podřečí“ (Vidrman a Vidrmanová, 1893, s. 33).

Výrazným dokladem lidové kultury na Hané byl hanácký kroj, který od své existence prošel složitým vývojem. I když měl společné znaky oděvu západního typu, nebyl jednotný. Odlišných znaků si všímali badatelé již v prvopočátcích zájmu o lidovou kulturu, mezi nimi Jan Nepomuk a Alois Hanke z Hankensteina. Béda Dudík byl kojetínský rodák který patřil k prvním badatelům, kteří rozdělili kroj na území Hané. Ve svém dělení klad důraz i na nářečí jednotlivých oblastí, Hanáky tak rozdělil přibližně podle barvy kalhot na Hanáky „žluté“ a „červené“ (Zahradník et al., 2013).

Kroje v 18. st. nejsou tak typově vyhraněné jako kroje, které jsou svojí originalitou charakteristické pro první polovinu 19. st., kde se ještě běžně nosívaly. Po roce 1848 zaniká na Horácku, na Hané dochází k zániku po válkách s Pruskem roku 1866. S touto generací v druhé polovině 19. st. začali Hanáci kroje odkládat do truhel, nebo jej donosili při polních pracích. Mladé dívky nechtěly nosit „krézli“ (bílý obojek kolem krku), protože se za něj styděly, dospívající dívky přestaly nosit šátky a do kostela tak chodily prostovlasé. Kroje tak zmizely z každodenního života Hanáků a využívaly se jenom na akce např. hanácké svatby, která se předváděla už jen uměle pro ukázkou významným osobnostem (Langhammerová, 2001).

Po roce 1870-1880 zaniká také kroj na území Valašska a stejně tak i zaniká mužský kroj na Brněnsku, ženský kroj zaniká podstatně později, a to až ve 20. století (Ludvíková, Totušková, 1969).

Hanáckému kroji tak vdechla nový život Národopisná výstava Československá konaná v Praze roku 1895, která měla za cíl předvést život českého a slovanského lidu. Byly zde

vystavovány kroje, které byly později inspirací pro hanácký lid. Pro Hanáky už nebyl kroj vnímán jako „stará veteš“, nýbrž naopak, byl pro ně uniformou reprezentující oblast Hané. Začínaly se zakládat muzejní spolky, na kterých se pořádaly sběry krojových součástek po celém regionu Hané. Ženy a dívky zakládaly různé spolky, kde se učily šít a vytvářet znovu hanácké kroje. A tímto činem naši předci znovu vzkřísili odkaz, který donedávna patřil Hané a díky nim žije do dnešních dob (Zahradník et al., 2013).

Na konci 19. st. i v dalších letech 20. st. dostal kroj druhou časovou podobu, pro společenské a slavnostní účely. Na rozdíl od původních krojů se pyšní uměle vytvořenou výšivkou. Začaly se bohatě zdobit zástěry v podobě žlutého ornamentu a právě v této formě jsou hanácké kroje nejpopulárnější a v mnoha kusech i udržované po celé Hané i v jiných oblastech (Langhammerová, 1994).

4.2.1 Mužský kroj

Mužský hanácký kroj měl své osobité znaky, které se různily podle stavu, věku vlastníka kroje a lokality, odkud pocházel (Zahradník et al., 2013).

Klobouk býval zdoben voničkou (ozdoba z květin), dozdobený pentlemi a v některých částech Hané i pérem. Na ramenech bílé košile se vyskytovala žlutá výšivka, černá byla u krku a na zápěstí a ne vždy se objevovala také na prsou. Vesta se oblékala na košili a zapínala jen na horní knoflík, zbylé knoflíky plnily estetickou funkci. Vesta se lišila barvou podle různých oblastí Hané, na Vyškovsku se setkáváme s barvou černou, vesty však můžou mít i barvu zelenou, modrou nebo hnědou. U starších nositelů kroje se můžeme setkat místo vesty s kabátkem, který se jmenoval marinka. Nezbytnou součástí kroje byl vybíjený pás, který mohl být zdoben kovovými pásky, výšivkou z hedvábí, nebo pavím brkem. Dnes už je pás spíše estetický doplněk, dříve však sloužil hospodářům jako ukládací prostor pro své peníze při cestě do města. Kalhoty neboli „gatě“ se šily z kůže beraní, ovčí nebo u zámožnějších vrstev z jelení. Původní barva gatí byla žlutá, později se však změnila na červenou. Žlutá barva přetrvala už jen v některých hanáckých oblastech, jako je například Vyškovsko. Boty se nosily vysoké černé s ozdobným prošíváním nebo barevným štrápcem na horním okraji obuvi. Mezeru mezi horním okrajem bot a dolním okrajem gatí vyplňovaly nákoleníky, což byl kus bílého plátna. Novější reprezentativní součástí kroje byl dlouhý modrý plášť, který měl vyztužený pelerínový límec skládaný z narolovaných vrstev, které se kryly přes sebe. Tento plášť z období biedermeieru, tedy období první poloviny 19. st., nosili jen movitější Hanáci. V zimě muži oblékali dlouhý kožich a nosili více vrstev ošacení (Zahradník et al., 2013).

4.2.2 Ženský kroj

Stejně jako mužský kroj měl i ženský kroj hodně obměn a odlišností, které se řídily podle stavu ženy a danou oblastí. Oproti však mužskému kroji byl ženský hanácký kroj daleko více rozmanitější a zdobnější (Zahradník et al., 2013).

Základem kroje byla spodnice z domácího hrubého konopného plátna a rukávce (druh ženské plátěné košile), které se vyráběly z tenkého plátna. Konce rukávců byly zdobeny pruhy s černou výšivkou. Krézl byl krajkový límec, který si ženy hojně škrobily, zapínal se u krku a uzavíral rukávce. Na rukávce se odívala kordulka (vrchní vestička), která byly ze sametu nebo brokátu a byla bohatě zdobena flitry, přímky a dracouny. Vzadu byla kordulka zdobena výšivkou a ve spodní části kordulky byly fluky (obloučky), které byly protaženy nitkou a za které se dává bohatě zdobená stuha vázaná v pase do mašle. Další součástí kroje jsou spodničky, můžou být i tři na sobě, jejichž počet závisí na fyzické kondici Hanačky. Na spodnici se nosila sukň z různých materiálů, jako bylo konopí nebo vapér. Sukně zdobila zástěra, která ještě na počátku 19. století byla různobarevná, později bílá lemovaná krajkou a po polovině 19. století i vyšívána. Tyto zástěry se často šily z drahých a ne tak dostupných látek jako byl organtýn, mušelin, tyntych a toul. Další významná součást hanáckého kroje byla pokrývka hlavy v podobě šátku, což byl pruh plátna, který se vzadu svazoval červenou mašlí. Svobodné ženy ještě v 18. století nosily šátky, vdané ženy nosily čepce s vyšívanou žlutou krajkou. Ve dvacátých letech 19. století je však vytlačily šátky lipské a turecké, které sloužily původně jako ubrusy ve venkovských domácnostech. Až se tyto ubrusy přestaly používat, hanácké ženy, jak svobodné tak vdané, je začaly nosit. Styl uvázání šátků se lišil podle různých oblastí Hané, jsou zaznamenány například v čtvrtkách Josefa Mánesa. Punčochy ke kroji byly dříve černé a modré, později převážně bílé nebo červené. Střevíce byly zdobeny různými ornamenty a mašličkami, v zimě nosily ženy boty nad kotníky pletené z okrajů sukna (Zahradník et al., 2013).

4.2.3 Dětský kroj

V kolébce měli novorozenci na hlavě čepeček, na kterém byla růžice z červených pentlí, která je měla chránit před urknutím a zlými nemocemi. Jakmile děti začaly chodit, rodiče je začali oblékat do kandašku, což byla sukně sešitá se živůtkem, s baňatými rukávy, většinou z modrého plátna, později červeného. Kandašku nosili jak chlapci, tak děvčata (Zahradník et al., 2013).

Od pátého roku nosili chlapci dlouhé plátěné kalhoty a haleny z modrého sukna, čepeček vystřídal klobouk a v zimě nosili beranici. Od osmého roku se začali oblékat jako dospělí, kdy dostali kožené baňaté hanácké kalhoty nazývané „baně“. Děvčata od pátého roku nosila zmenšenou kopii ženského kroje. Do školy pak nosila děvčata krézl a nezbytný šátek na hlavu (Zahradník et al., 2013).

4.3 Obec Kučerov

Obec Kučerov je menší vesnice ležící na jihu Moravy na jihovýchodě České republiky, zhruba 8 kilometrů jižně od okresního města Vyškov. V blízkosti obce se nachází Národní přírodní rezervace Větrníky, která je jednou z největších a nejcennějších stepních rezervací na jižní Moravě. Roste zde unikátní teplomilná suchomilná květena ponticko-panonského typu. V současné době žije v obci 490 obyvatel. V obci můžeme najít mnoho možností k využití volného času, jako například: využití místní knihovny nebo dětského centra (Kučeráček), je zde hřiště pro děti, fotbalové a hasičské hřiště. Dále je v Kučerově rybník s rybářským spolkem a „piskál“- prostor, který slouží místním myslivcům. V obci se nachází i mateřská školka a do roku 2007 zde byla i základní škola pro první stupeň. Je zde i obchod se smíšeným zbožím a kadeřnictví (Internetový zdroj: turistika.cz, 2007-2021).

4.3.1 Historie obce

První dochovaná písemná zmínka pochází z roku 1235. O dvacet let později se stává ves majetkem žďárského kláštera, a tato majetková změna určila tak vývoj obce na další staletí. Jako další majitele obce můžeme zmínit kardinála Dietrichsteina nebo jezuitský řád. Obec byla ve své historii osídlena většinou německými obyvateli, jako tomu bylo stejně i u ostatních obcí v oblasti Kučerova (Mlateček, Mlatečková, 2013).

Období po roce 1945, kdy bylo německé obyvatelstvo vysídleno, se zcela změnil národnostní charakter obce. Jak se měnila podoba obce, měnil se i její název, v listině z roku 1235 se obec jmenovala „de Cocherov“. O dvacet let později v latinsky psané listině se ves představuje pod názvem Koszherowe. V dalších obdobích se název obce střídavě uvádí po názvy Kuczerow, Kutscherau, Kučerow či dnešní Kučerov (Mlateček, Mlatečková, 2013).

Mezi nejvýznamnější dominantu obce patří kostel sv. Petra a Pavla. Kostel v Kučerově stál již v roce 1235, avšak o nejstarší podobě této stavby nejsou bližší informace. Kostel se řadí mezi nejstarší na Moravě. Před kostelem stojí další památky, barokní socha sv. Jana Nepomuckého z období kolem poloviny 18. století a barokní kamenný kříž s plastickým korpusem Krista z roku 1769. Z původních selských usedlostí se dochoval do dnešních dnů jen jeden dům č. 12 (viz příloha č. 17) (Mlateček, Mlatečková, 2013).

4.3.2 Kultura v obci Kučerov

Kulturní dění zajišťuje obec ve spolupráci s místními podnikateli a spolky působící v obci Kučerov, jako jsou sbor dobrovolných hasičů, myslivecké sdružení, rybářské sdružení, tělovýchovná jednotka, Kučeráček (mateřské centrum) a klub vojenské historie.

Kulturní a společenské akce obce

Tradiční zábavy: krojované hody, hasičská zábava, rybářská zábava

Tradiční plesy: obecní, myslivecký

Ostatky: průvod masek dědinou, dětský karneval

Tradiční velikonoční hrkání

Pálení čarodějnic

Dětský den

Hasičské závody, rybářské závody

Vojenské dny, ukázky každoroční rekonstrukce Bitvy tří císařů

Fotbalové zápasy

Lampionový průvod

Mikulášská nadílka

Rozsvícení vánočního stromku

Živý betlém

5 Kvalitativní výzkum

V praktické části bakalářské práce budu vycházet z kvalitativního výzkumu. Výzkum je zaměřen na dospívající respondenty a na jejich výpovědi. V rámci mého výzkumu jsem vedla rozhovory s osmi respondenty, kteří se pravidelně účastní místních hodů. Respondenti spadají do kategorie dospívajících od 13 do 18 let. Pomocí těchto rozhovorů se snažím přiblížit, jak dospívající vnímají v dnešní době folklór a jaký k němu mají postoj.

V následující části se zaměřím na cíle práce a výzkumné předpoklady. Budu se zabývat zvolenou výzkumnou metodou, konkrétními metody sběru dat a reprezentuji výzkumný vzorek. Nakonec provedu analýzu získaných dat jejich objasnění a vyvození konkrétních závěrů.

5.1 Cíle, metodologie výzkumu, cílová skupina

Výzkumným cílem mé bakalářské práce bylo zkoumat, jaký mají dospívající postoj k folklóru v naší obci.

Výzkumné předpoklady:

1. Co si dospívající vybaví při pojmu folklór?
2. Co mají dospívající nejraději na hodech?
3. Jak se dospívající dozvěděli o hodech?
4. Kolikrát se dospívající zúčastnil hodů?
5. Využily by dospívající možnosti mít svůj vlastní kroj?
6. Jak je vnímám folklór dospívajících v dnešní době?

Pro svoji bakalářskou práci jsem zvolila kvalitativní výzkum. HENDL (2005, s. 50) uvádí že: „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.*“

Mou výzkumnou metodou byl zvolen polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturované interview vyžaduje náročnější technickou přípravu na rozdíl od metody nestrukturovaného rozhovoru. Znění otázek a jejich pořadí můžeme měnit, abychom tím maximalizovali

vytíženost interview. Je vhodné zde použít následné dotazy, což vede k vysvětlení a upřesnění respondentovi odpovědi. Díky těmto dotazům si necháváme od respondenta vysvětlit, jak danou věc myslí, a tím si ověříme, že jsme danou věc správně pochopili. U polostrukturovaného interview je přesně určeno jádro interview, což je minimum témat a otázek, které má tazatel za úkol probrat. Výhodou této výzkumné metody je možnost kombinace prvků strukturovaného a nestrukturovaného rozhovoru, a tím činí z polostrukturovaného rozhovoru zcela ideální výzkumný nástroj pro oblasti aplikace a to v rámci kvalitativního výzkumu ve většině výzkumných plánů. Nevýhodou může být, že tazatel neudrží závaznou strukturu, doplňující otázky nebudou vhodné a získávaná data nebudou relevantním cílům výzkumu (Miovský, 2006).

Rozhovor – v únoru jsem oslovila dospívající mládež, všichni respondenti bydlí v obci Kučerov a pravidelně se účastní místních krojovaných hodů. Poté jsem začala vytvářet strukturu pro polostrukturovaný rozhovor. Celkový počet respondentů byl 7 ve věkové kategorii od 13 – 18 let. Rozhovory probíhaly většinou venku, jeden probíhal u mě doma a dva rozhovory z důvodu karantény účastníků jsem vedla online přes skype. Rozhovory byly nahrávány na mobilní telefon a následně přepsány. Druhá část praktické části je popis sedmi obcí. Tyto obce srovnávám s naší obcí Kučerov, a hledám zde zásadní rozdíly či podobnosti.

5.2 Vlastní výzkum

Vlastní výzkum jsem rozdělila do dvou částí. První část obsahuje rozhovory se sedmi respondenty ve věkové kategorii od 13 – 18 let, a jejich postoj k folkloru v naší obci. Ve druhé části srovnávám folklor v mé obci s folklorem s dalšími šesti obcemi v mém okolí.

Následující tabulka znázorňuje odpověď na výzkumnou otázku číslo jedna.

VP č. 1: Co si dospívající vybaví při pojmu folklor?

Kategorie	Věk	Pohlaví	Pojem folklor
R 1	16	chlapec	hody, zábava, víno
R 2	18	dívka	tancování, zábava, léto
R 3	15	dívka	kroj, beseda, prázdniny
R 4	15	dívka	hody, průvod, kroj
R 5	13	dívka	událost, tanec, zábava
R 6	17	dívka	tradice, společnost, koníček, odreagování
R 7	14	chlapec	hody, zábava, kamarádi

Tabulka č. 1 Údaje o respondentech (vlastní)

Čtyři respondenti ze sedmi dotazovaných uvedli, že pojem folklor pro ně znamená zábava.

„Určitě zábava a tancování, taky určitě začátek léta.“ (respondent č. 2)

Dva respondenti uvedli, že si pod pojmem folklor vybaví hanácký kroj.

„Kroj, jako první určitě kroj, a potom hned hanáckou a moravskou besedu. Taky prázdniny protože zrovna začínají.“ (respondent č. 3)

Další respondent si vybavil pod pojmem folklór tradici.

„Určitě hlavně tradice, super společnost a odreagování a pro mě taky hlavně koníček.“
(respondent č. 6).

U nejmladší respondentky vyvolal pojem folklor slavnou událost.

„Přijde mi to jako nějaká velká slavná událost tady u nás ve vsi. Kdy všichni tancují a jsou veselí a je všude zábava.“ (respondent č. 5)

Následující tabulka znázorňuje odpověď na výzkumné otázky číslo 2, 3 a 4.

VP č. 2: Co mají dospívající nejraději na hodech?

VP č. 3: Jak se dospívající dozvěděli o hodech?

VP č. 4: Kolikrát se dospívající zúčastnil hodů?

Kategorie	Nejoblíbenější aktivity na hodech	První povědomí o hodech	Účast
R 1	zkoušky, pokec s kamarády, sranda	vliv chasy	čtyřikrát
R 2	zpívání, tancování, čas s přáteli	od rodičů, kamarádů	pětkrát
R 3	zábava, průvod, zpívání, tancování, pokec s přáteli	vliv chasy	pětkrát
R 4	všechno, zábavu, průvod, tancování, chystání hodů	kamarádi	pětkrát
R 5	zábava, zpívání, tanec	od rodičů	šestkrát
R 6	kontakt s novými lidmi, udržování tradice, seberozvíjení	ve školce	devětkrát
R 7	zábava	od rodičů	šestkrát

Tabulka č. 2 Nejoblíbenější aktivity, povědomí a účast na hodech (vlastní)

VP č. 2: Tři ze sedmi respondentů uvedli, že na hodech mají nejraději potkávat se s přáteli, bavit se s nimi.

„Na hodech mám nejraději společně strávený čas s kamarády, dále taky společné zpívání lidových písniček a tancování besed.“ (respondent č. 2)

Pět respondentů ze sedmi se shodlo, že na hodech je nejvíce baví zábava, která je jak na zkouškách, tak i v samotný den krojovaných hodů.

„Nejraději mám na hodech, že je tam hodně srandy a taky že tam můžu pokecat s kámoši.“
(respondent č. 7)

Další tři respondenti ze sedmi uvedli, že nejraději mají na hodech tanec a zpěv lidových písní.

„Určitě lidové písničky, ale taky zábava a tanec.“

„Jo na hodech mě to hrozně baví zpívat lidové písničky a hlavně taky i viskání. Ale doma je neposlouchám, jenom na hodech je zpívám.“ (respondent č. 5)

Další respondentka dodala, že má na hodech nejraději udržování tradice a seberozvíjení.

„No, to že se sejde mnoho lidí, co se normálně třeba nepotkají, nebo málo. Že člověk udržuje trochu tradice a je nějaké kulturní dění. Také se člověk trochu seberozvíjí.“ (respondent č. 6)

VP č. 3: Dva ze sedmi dotazovaných respondentů se dozvěděli o hodech díky vlivu krojované chasy.

„No každý rok se mě chodila chasa ptát a já nechtěl a pak jsem si jednou řekl, že bych to mohl zkusit. A pak jsem si řekl, že už nepřestanu.“ (respondent č. 1)

Další dva respondenti řekli, že se o hodech se dozvěděli od kamarádů.

„Teda tak to si moc nevybavuji, ale myslím, že to bylo od kámošek... Ale jo, bylo to určitě od kámošek. Protože ty začaly na hody chodit o rok dříve než já.“ (respondent č. 4)

Další dva respondenti uvedli, že se o hodech dozvěděli od svých rodičů.

„No myslím, že mamka mi o tom řekla, a potom jsem tam nalákal i moji mladší sestru, takže ta se o tom zase dozvěděla ode mne.“ (respondent č. 7)

Poslední z respondentů sdělil, že se o hodech dozvěděl díky oslovení trenérky ve školce.

„No, to bylo ve školce, kde jsem chodila právě do kroužku, kde se tancovaly lidové tanečky. A jednou mi trenérka řekla, jestli bych nechtěla jít tancovat v kroji. A tam jsem se domluvila s mamkou a od té doby chodím.“ (respondent č. 6)

VP č. 4: Tři ze sedmi respondentů uvedli, že se hodů v naší obci zúčastnilo pětkrát.

„Jestli budou letos, což teda doufám, tak půjdu na hody po šesté. Takže doposud pětkrát.“
(respondent č. 3)

Dva respondenti sdělili, že se hodů zúčastnili šestkrát.

„Myslím, že jsem začala, když mi bylo tři nebo čtyři roky. A byla jsem, počkej, zeptám se babičky, takže to bylo šestkrát.“ (respondent č. 5)

Jeden respondent řekl, že se hodů zúčastnil čtyřikrát.

„Myslím že, čtyřikrát, ale jo vlastně jo. Protože minulý rok jsem si říkal, že budu mít půl kulatiny, tak snad letos už to vyjde.“ (respondent č. 1)

Poslední z dotazovaných uvedl, že se zúčastnil všech hodů konajících se v obci Kučerov.

„No já chodím úplně od prvních hodů, takže to vychází devětkrát, ale byla jsem i jinde takže třeba tak 14?“ (respondent č. 6)

Následující tabulka znázorňuje odpověď na výzkumné otázky číslo 5 a 6.

VP č. 5: Využily by dospívající možnosti mít svůj vlastní kroj?

VP č. 6: Jak je vnímám folklor dospívajícími v dnešní době?

Kategorie	vlastní kroj	názor na folklor
R 1	ano	kladné hodnocení, koníček
R 2	ano	kladné hodnocení, tradice, zábava
R 3	ano	kladné hodnocení, super zážitek
R 4	ano	kladné hodnocení, tradice
R 5	ano	kladné hodnocení, kroužek, zábava
R 6	ano	kladné hodnocení, životní styl, spojení generací, rodina
R 7	ano	kladné hodnocení, kroužek

Tabulka č. 3 Kroj, názor na hody (vlastní)

VP č. 5: Všichni dotazovaní respondenti zodpověděli, že by chtěli mít svůj vlastní (kučerovský) kroj.

„Ano určitě ano, teda nevím, jestli by na to naši měli dostatek finančních prostředků, ale chtěl bych.“ (respondent č. 1)

„No jako kdyby byla možnost, a věděla bych, že bych chodila i další roky, tak bych si ho určitě koupila a naši by mi na to určitě přispěli.“ (respondent č. 2)

„Určitě ano, moc se mi líbí ty nové kroje, naši by mi ho určitě zaplatili.“ (respondent č. 5)

VP č. 6: Všichni dotazovaní respondenti se shodli, že folklor v nich vyvolává jen kladné reakce.

„Je to super věc, vnímám to jako super zážitek a doufám, že tato tradice u nás bude pokračovat a já se ji budu účastnit.“ (respondent č. 3)

„No jak už jsem říkal, hody jsou pro mě koníček, je mi líto, že jsem nezačal dříve. Díky hodům se můžu vidět zase s kámoši, některé jsem od hodů neviděl. Taky jsem se tady naučil tancovat, takže můj názor je určitě v pozitivním smyslu.“ (respondent č. 1)

Jedna respondentka dokonce uvedla, že folklor je pro ni životní styl.

„Je to pro mě životní styl, a musím říct, že jsem totálně trpěla, když ty hody nebyly. Hody miluji, protože spojují několik generací, všechny krojovaný beru jako jednu velkou rodinu.“ (respondent č. 6)

Dva ze sedmi respondentů uvedlo kromě kladných reakcí i to že tuto tradici vnímají jako svůj kroužek.

„No beru to jako svůj druhý kroužek, protože ještě hraji fotbal a oboje mě baví stejně. Hrozně se těším, jak budu já jednou hlavní stárek.“ (respondent č. 7)

Další dva respondenti uvedli, že hody berou jako tradici, které se rádi účastní.

„No tak jelikož se na hody každý rok těším tak můj názor na hody je velmi dobrý, jsem moc ráda, že se této tradice můžu účastnit.“ (respondent č. 4)

V druhé části mého výzkumu srovnávám, jak probíhá folklorní slavnost v naší obci s obcemi v nejbližším okolí. Zaměřila jsem se na osm hlavních bodů: počátek krojovaných hodů, kdy se hody konají podle vysvěcení kostela, doba po jako se konají krojované hody, stavění máje, kroje, průběh samotného průvodu, krojovaná zábava a zakončení hodů.

Počátek tradice krojovaných hodů, v Kučerově začala tato tradice od roku 2011, obec Pavlovice měla své první hody v roce 2019, Prusy-Boškůvky navazují na dlouholetou tradici nově od roku 2016. V Manerově byly první hody v roce 2000, letos tak budou jednadvacáté hody. Nejdelší tradici má obec Bohaté Málkovice, tady totiž s hody začaly v roce 1985 a letos tak budou mít 36. V Rostěnicích začaly v roce 2008 a v Lysovicích po znovu obnovené tradici v roce 2012.

Podle vysvěcení kostela v Kučerově začínají hody na svátek Petra a Pavla a to 29. června. Obce Pavlovice, Manerov a Bohaté Málkovice spadají pod stejnou farnost a tudíž slaví podle kostela Panny Marie, což vychází na datum 15. srpna. Prusy-Boškůvky slaví hody na svatého Jiří tj. 24. dubna, v Rostěnicích je kostel zasvěcen patronům Cyrilovi a Metodějovi tj. 5. a 6. července. V Lysovicích se řídí podle tradice, hody se vždy konají devět týdnů po Velikonocích.

Většina obcí slaví hody v nejbližším víkendu, který se blíží k datu jejich patronů. Hody probíhají od pátku do neděle. Jediná obec v okolí, která neslaví hody o víkendu, jsou Rostěnice, ty slaví přímo na svátek Cyrila a Metoděje.

Co se týče samotného stavění máje tak to probíhá ve všech obcích stejně za pomoci žebříků a lan a statných místních mužů. Máj se vždy staví v pátek navečer. Odlišují se jen Rostěnice, tady se máj staví 4. července, den před svátkem Cyrila a Metoděje.

Co se týče krojů tak obce Kučerov, Pavlovice, Prusy-Boškůvky, Manerov a Rostěnice mají hanácké kroje. Obce Lysovice a Bohaté Málkovice mají kyjovské kroje.

Krojovaný průvod probíhá podobně u šesti obcí. Krojovaná chasa vychází v sobotu v odpoledních hodinách ke starostce/starostovi pro hodové právo, po předání práva krojované chasy přichází sólo s hlavními stárky. Poté se obchází dědina a u každé stárky, která má před domem májku se vyzvedává za tónů písně „Tluču, tluču“. Po vyzvedávání přichází sólo pro vyzvedávanou stárku a jejího stárka, a poté hned sólo s jejich rodiči. V tomto duchu se nese celý průvod, na konci se jde do kostela pro požehnání a celý průvod se zakončí zaplétáním hodové máje. V obci Manerov nechodí celá krojovaná chasa průvod, na začátku jdou jenom

stárci, kteří si postupně svoje stárky vyzvedávají, a až jsou všechny krojované stárky vyzvednuty, přichází si pro hodové právo k panu místostarostovi, kdy právo se nečte, nýbrž zpívá.

Krojované zábavy bývají podobné, v sobotu osm se začíná slavnostním nástupem krojované chasy. Večer probíhá moravská a hanácká beseda, někdy probíhají doplňující tance, jako jsou například karičky a verbuňk. O půlnoci přichází půlnoční překvapení a poté následuje hlavní tombola. V případě Rostěnic to není sobota ale 5. červenec.

Zakončení je ve všech obcích stejné, předá se právo starostovi/starostce, poté se krojovaná chasa domluví na termínu kácení máje. V neděli se chodívá ráno do kostela na slavnostní hodovou mši. V obcích v neděli probíhají tradice, jako například hodový fotbal, hasičské závody nebo poslech u cimbálu.

5.3 Výzkumné závěry

Bylo zjištěno že, čtyři respondenti ze sedmi si vybaví pod pojem folklor zábavu. Další respondenti si vybavili při tomto pojmu tancování a to jak hanácké tak i moravské besedy. Jeden z respondentů uvedl, že folklor pro něj znamená tradici, které se rád účastní. Nejmladší respondent si pod pojmem folklor vybavil slavnou událost.

Většina respondentů uvedla, že na hodech je nejvíce baví zábava, která panuje jak na zkouškách, tak i v samotný den krojovaných hodů. Tři respondenti se shodli, že nejvíce na hodech mají rádi čas trávený se svými kamarády. Mezi oblíbené aktivity také patří zpěv lidových písní a lidový tanec. Jako oblíbenou činnosti si jedna z dotazovaných vybavila udržování tradice a sebero-zvíjení.

Dva z respondentů uvádí, že se o hodech dozvěděli díky svým rodičům. Další dva respondenti se o této tradici dozvěděli díky svým kamarádům, kteří se již dříve účastnili krojovaných hodů. Jedna respondentka uvedla, že se dozvěděla o hodech díky své trenérce ve školce, kde se učili lidové tanečky. Poslední dva respondenti viděli tuto událost probíhající v naší obci, a díky tomu se s touto tradicí seznámili.

Pět ze sedmi respondentů překročilo 50% účast na krojovaných hodech, tři z nich se účastnili pětkrát a zbylí dva byli šestkrát. Další respondent se účastnil místních hodů čtyřikrát. Poslední respondentka chodila od první hodů a ani jedny nevynechala, tudíž se zúčastnila místních hodů devětkrát.

Všichni respondenti by chtěli mít svůj vlastní (kučerosvský) kroj, který by jim zafinancovali jejich rodiče. Někteří se dokonce chtěli už zapsat a domluvit se na celém průběhu vyšívání kroje.

Všichni z dotazovaných respondentů uvedli, že folklor vnímají velmi kladně. Někteří z nich ho berou jako tradici, další berou hody jako svůj kroužek, kterého se rádi účastní. Jedna z respondentek uvedla, že folklor je pro ni životní styl, který spojuje více generací a tuto tradici bere jako rodinnou záležitost.

Mezi tři největší rozdíly co se týče tradice folkloru, patří datum konání, každá obec má jiné patrony a tak i jiné datum konání. Dalším výrazným rozdílem jsou kroje, i když má většina zkoumaných vesnic hanácký kroj, jeho podoba se může lišit. Například v Kučerově, někteří stárci a stárky nosí nově od roku 2019 hanácký kroj s prvky kačerovské historie. Rostěnice se zase liší například od všech obcí tím, že hanácký kroj u žen má barevnou sukni pod zástěrou oproti bílé sukni, která se nosí v ostatních obcích a u mužského kroje odstínem kalhot, ty jsou tmavě žluté oproti světle žluté v ostatních obcích. A třetím podstatným rozdílem je tradice krojovaných hodů. Zatímco obec Bohaté Málkovice bude mít letos již 36. krojované hody, obec Pavlovice v roce 2019, tudíž před pandemií měla teprve historicky své první krojované hody. Některé obce navazují na dlouholetou tradici jako je obec Lysovice nebo Prusy-boškůvky.

Jinak jsou si hody dosti podobné, v každé vsi probíhají hody tři dny, ve většině obcí je to pátek sobota a neděle, v obci Rostěnice je to 5. a 6. červenec. Stavění máje je téměř totožné, i technika stavění kdy se máj staví pomocí lan a žebříků. Jediný rozdíl je jen v tom jak je mája vysoká. Krojovaný průvod je většinou stejný, na začátku se předá hodové právo a hlavní stárci si zatancují se starostkou/starostem, poté se začnou vyzvedávat krojované stárky, ve všech obcích se zpívá u vyzvedávání stejná píseň „Tluču, tluču. Ovšem zásadně se liší průvod v Manerově, zde nechodí celá chasa ale jen stárci, kteří si vyzvedávají své stárky, a až se vyzvedne poslední, jde se k panu místostarostovi pro právo, které se však nečte jako všude jinde, nýbrž zpívá. Zábavy mají stejnou formu, můžou se jen zásadně lišit, zda se zábava odehrává ve vnitřním nebo venkovním prostředí. Ovšem v Manerově probíhají dvě velké zábavy, v pátek i v sobotu. Ve všech ostatních obcích probíhá jen hlavní zábava v sobotu.

Hody končí ve všech obcích stejně a to třetím dnem, kdy se předá zpět krojované právo do rukou starosty/starostce.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit jaký má dospívající skupina postoj k tradici, jako je folklor. Díky zodpovězeným výzkumným předpokladům, se ukázal velmi kladný názor dotazovaných respondentů na tradici folkloru.

Jsem velice mile překvapena, co jsem se dozvěděla v mém výzkumu. Dospívající opravdu vnímají tuto tradici velmi pozitivně a rádi se jí účastní, a to nejenom v naší obci, ale i v obcích v blízkém okolí.

Z toho co jsem se dozvěděla ve svém výzkumu, jsem přesvědčena, že tradice folkloru je udržitelná do budoucna. Důkazem toho je například začátek folkloru v obci Pavlovice, kde tradice nikdy nebyla a nově tak vznikla v roce 2019 i za podpory ostatních obcí v okolí.

Nejvíce oceňuji propojenost a spolupráce obcí. Právě skupina dospívajících často chodí na hody, jak v obci, kde bydlí, tak se účastní hodů i v obcích v blízkém okolí.

Informace, které jsem se dozvěděla, ze svého výzkumu v mé bakalářské práci využiji také v praxi, a to tím, že bychom mohli jako krojovaná chasa a zároveň organizátoři zapracovat, na zlepšení krojovaných hodů. Zároveň jsem již předala podklady paní starostce o tom, že většina dotazovaných respondentů by měla zájem o svůj vlastní kučerovský kroj, a tím pádem se začne řešit šití další várky krojů pro krojované stárky v naší obci.

Závěrem bych chtěla říct, že jsem nesmírně ráda, že se můžu této tradice účastnit, a tím i přispívat ke kulturnímu dění v naší obci. Jak již bylo zmiňované v jednom rozhovoru, tato tradice spojuje více generací, díky čemuž se navazují nová přátelství a všichni se zde považujeme za jednu velkou rodinu.

Do budoucna jen doufám, že už nebudeme muset mít žádnou nucenou pauzu, a naše hody budou každým rokem lepší a lepší, a že se k nám přidá zase spousta nových mladých stárků a stárek.

Seznam použité literatury

DVOŘÁČEK, Petr a RŮŽIČKA, Jiří. Haná: Olomoucko, Prostějovsko, Přerovsko. Praha, 2008. ISBN 978-80-7309-516-1.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JANČÁŘ, Josef, Muzejní a vlastivědná společnost (Brno, Česko) a Ústav lidové kultury (Strážnice, Hodonín, Česko). Lidová kultura na Moravě. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000. ISBN 80-86156-31-1.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. České lidové kroje. Praha: Práce, 1994. ISBN 80-208-0328-9.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Lidové kroje z České republiky. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2001. ISBN 80-7106-293-6.

LEŠČÁK, Milan a SIROVÁTKA, Oldřich. Folklor a folkloristika: (o ľudovej slovesnosti) . Bratislava: Smena, 1982.

LUDVÍKOVÁ, Miroslava a TOTUŠKOVÁ, Jarmila. Moravské lidové kroje: stručný přehled. Praha: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1969. s. 3

MIOVSKÝ, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

MLATEČEK, Karel a Marie MLATEČKOVÁ. Kučerov, dějiny a současnost. Kučerov: Obec Kučerov, 2013. ISBN 978-80-2604458-1.

PLEVOVÁ, Irena a Pedagogická fakulta. Kapitoly z vývojové psychologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1412-0.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2141-4.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0.

ŠVINGALOVÁ, Dana a Katedra pedagogiky a psychologie. Kapitoly z psychologie, III. díl: Vývojová psychologie. Liberec: Technická univerzita, 2002. sv. III. díl ISBN 80-7083-571-1.

VÍDRMAN, Osvald a VÍDRMANOVÁ, Božena. Náš hanácký víko, jak se jeví ve svých obyčejích, pořekadlech, zpěvích, tancích, pověrách a svých projektech: příspěvek národopisný. V Nákle: Odbor výstavky národopisné, 1893.

ZAHRADNÍK, Milan, SVAČINOVÁ, Hana a GARDAVSKÁ, Marie. Hanáci z pohledu Marie Gardavské kdysi a dnes. Kojetín: MěKS Kojetín, 2013. ISBN 978-80-260-4882-4.

Internetové zdroje:

Web. 1 Etnografické členění ČR [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://archiv.fos.cz/tema/tema.phtml?id=2243&lng=0>

Web 2 Národopisné oblasti ČR [online]. [cit. 2021-2-18]. Dostupné z: <https://skolnimapy.cz/dlc/narodopisne-oblasti-ceska/#>

Web. 3 Rezervace Větrníky [online]. [cit. 2021-2-22]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/vetricky/detail>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 ČESKO – národopisné oblasti

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Údaje o respondentech

Tabulka č. 2: Nejoblíbenější aktivity, povědomí a účast na hodech

Tabulka č. 3: Kroj, názor na hody

Seznam příloh

Příloha č. 1 *Kostel svatého Petra a Pavla* - fotografie.

(fotografie autorky)

Příloha č. 2 *Stavění máje* - fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 3 *Předávání hodového práva paní starostkou* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 4 *Hodové právo* – fotografie.

(fotografie autorky)

Příloha č. 5 *Znění hodového práva* – fotografie.

(fotografie autorky)

Příloha č. 6 *Vystoupení dětí z mateřské školy* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 7 *Sklepníci* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 8 *Krojovaný průvod* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 9 *Požehnání od pana faráře* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 10 *Krojovaný průvod mířící k vyzvedávání stárky* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 11 *Vyzvedávaná stárka předávající klobouček svému stárkovi* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 12 *Sólo stárky a stárka po vyzvedávání* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 13 *Tančení hanácké besedy* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 14 *Zaplétání máje* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 15 *Hodová máj* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 16 *Hodová zábava, slavnostní nástup* – fotografie.

(fotografie Markéta Kousalová)

Příloha č. 17 *Žudr* – fotografie.

(fotografie autorky)

Příloha č. 18 – *Rozhovor č. 1*

Příloha č. 19 – *Rozhovor č. 2*

Příloha č. 20 – *Rozhovor č. 3*

Příloha č. 21 – *Rozhovor č. 4*

Příloha č. 22 – *Rozhovor č. 5*

Příloha č. 23 – *Rozhovor č. 6*

Příloha č. 24 – *Rozhovor č. 7*

Příloha č. 25 – *Popis č. 1*

Příloha č. 26 – *Popis č. 2*

Příloha č. 27 – *Popis č. 3*

Příloha č. 28 – *Popis č. 4*

Příloha č. 29 – *Popis č. 5*

Příloha č. 30 – *Popis č. 6*

Příloha č. 31 – *Popis č. 7*

Příloha č. 1 *Kostel svatého Petra a Pavla.*

Příloha č. 2 *Stavění máje.*

Příloha č. 3 Předávání hodového práva paní starostkou.

Příloha č. 4 Hodové právo.

Udělení Hodového práva

*Tož to je dobře milá chaso, že ste na dávnú tradíciu nezapomeli a o držení hodovjho práva našich
kučerovských hodů náš ōřad zažádat přišli.*

Já starostka a i radní naše obce sme se nad vašō žádostō zaměšlali a takto sme rozhodli:

Hodovy právo, vám chaso k držení udělujeme!!!

Předávám tobě, prvnímu stárkovi, hodové právo a s ním vám chaso udělujeme tyto povinnosti:

*3 dny budete hodovou máju hlídat, víno pít a bohu libé písně zpívat, a ti, co kvůli tomu nemōžu v křidu
spat, si s váma dondō zazpívat!*

PLATÍ TO?

*Dbát, aby sa šeci občane hodů účastnili, veselili a na nikoho se nešklebili, protože víno a muzika je nejlepší
medicína, a tu je potřeba na hodech bohatě užívat!*

PLATÍ TO?

Přespolní na hodech pěkně přivítete a jak se sluší uctíte!

PLATÍ TO?

V hospodě ani před hospodů se na zem plut nebude!

PLATÍ TO?

Při tancování budete hlídat na tanečnicu a né do mobilu!

PLATÍ TO?

Všeci stárci svoje mamněnky do kola vete!

PLATÍ TO?

*Chlapi, a hlavně ženáci, aby svoje baby v kole vytáčali, aby jim pak doma zbytečně nebrblaly, na večeri řízek,
a kačenu dostali a facky zbytečně nelétaly!*

PLATÍ TO?

*Jestli některé mládencek bude přistižené že se se svō dēvčicou v křitě muchluje, tož ten si ji musí do roka vzít a
do dalšího roka s ní děcko mít!*

PLATÍ TO?

Z hodové muziky rovnō dom podete a za rohem s dēvčicō postávat nebudete!

PLATÍ TO?

Ráno na mšu svatō všeci v krojo přendete!

PLATÍ TO?

Kdō na toto naše nařizeni dbát nebude, podle hodovjho práva hned při činu na místě potrestané veřejně bude

Toto právo je sepsáno, ujednáno a předáno v Kučerově léta páně 29. června 2019.

Příloha č. 6 *Vystoupení dětí z mateřské školy.*

Příloha č. 7 *Sklepníci.*

Příloha č. 8 *Krojovaný průvod.*

Příloha č. 9 *Požehnání od pana faráře.*

Příloha č. 10 *Krojovaný průvod mířící k vyzvedávání stárky.*

Příloha č. 11 *Vyzvedávaná stárka předávající klobouček svému stárkovi.*

Příloha č. 12 *Sólo stárky a stárka po vyzvedávání.*

Příloha č. 13 *Tančení hanácké besedy.*

Příloha č. 14 *Zaplétání máje.*

Příloha č. 15 *Hodová máj.*

Příloha č. 16 *Hodová zábava, slavnostní nástup.*

Příloha č. 17 *Žudr.*

Rozhovor s respondentem č. 1

Chlapec, 16 let

1. Když se řekne folklor, co se ti jako první vybaví?

„Určitě hody, zábava, víno.“

2. Aha dobře, a co máš nejraději na hodech v Kučerově?

„Tak určitě zkoušky, na kterých je mega sranda, taky určitě pokec s kámoši.“

Takže tě hody baví jo? Nebereš to jako nějakou povinnost, do které tě nutí rodina nebo okolí?

„Dost no, beru to jako svůj koníček, určitě ne naši jsou rádi že se takhle zapojuji, než že bych vysedával jen u počítače. Berou to jako tradici a já vlastně taky.“

3. Víš, kolikrát si se zúčastnil hodů v Kučerově?

„Myslím že, čtyřikrát, ale jo vlastně jo. Protože minulý rok jsem si říkal, že budu mít půl kulatiny, tak snad letos už to vyjde.“

4. Jak si se vlastně dozvěděl o hodech?

„Tak bydlím tady.“

Tak ano jasný, ale někdo ti o tom řekl nebo si to viděl, když šel průvod vsí?

„No každý rok se mě chodila chasa ptát a já nechtěl a pak jsem si jednou řekl, že bych to mohl zkusit. A pak jsem si řekl, že už nepřestanu.“

5. Víš, že si začal později, takže si nemohl zkusit kyjovský kroj, ale víš, jak vypadá, který kroj se ti líbí víc? Hanácký nebo kyjovský?

„Jo, začal jsem až od hanáckých krojů, ale vím, jak vypadá kyjovský. No mně je to asi jedno v čem tancuji, hlavně u nás kluků to není moc změna. Ale kdybych se měl rozhodnout tak hanácký a určitě ten náš nový kučerovský.“

6. Takže kdyby tady byla ta možnost, tak by si tedy chtěl svůj vlastní kroj?

„Ano určitě ano, teda nevím, jestli by na to naši měli dostatek finančních prostředků, ale chtěl bych.“

7. Co se týče minulého roku, jak si vnímal, že nejsou hody skrz Covid?

„No popravdě mi to bylo líto, a tak jsem využil hostování v Manerově, kde jsem chodil v kroji.“

Aha ty si byl v Manerově? A mohl by si srovnat naše hody se sousedními v Manerově?

„Hej tak popravdě, tam se cítím víc uvolněněji, protože mě tam nikdo nezná, ta atmosféra mi tam připadala jiná, v tom smyslu že jsem neměl takový pocit, že mě někdo pořád sjíždí pohledem. Možná té atmosféře přispívá, že je to venku, na rozdíl od nás kdy mi to máme v sále, takže to se mi na tom líbí více. Ale aby to zase nevyznělo, že to tady nemám rád to ne, Kučerov je pro mě srdcovka.“

8. Kdyby si měl tu možnost, změnil by si něco na našich hodech? Co by se mohlo zlepšit, nebo co by se nemělo dělat nebo co by se mohlo přidat?

„Nevím, co zlepšit vyhovujeme mi to takhle. Ale asi možná kdyby každé hody byly jako před loni, co se týkalo půlnočního překvapení. Které bylo super, zapojil se celý sál.“

Takže organizaci půlnočního překvapení jo?

„Ano, na tom zapracovat jinak jsem velmi spokojený s průběhem hodů v Kučerově.“

9. Poslední otázka, jaký máš celkový názor na hody? Jak tuto tradici vnímáš?

„No jak už jsem říkal, hody jsou pro mě koníček, je mi líto, že jsem nezačal dříve. Díky hodům se můžu vidět zase s kámoši, některé jsem od hodů neviděl. Taky jsem se tady naučil tancovat, takže můj názor je určitě v pozitivním smyslu.“

Rozhovor s respondentem č. 2

Dívka, 18 let

1. Když se řekne Folklor, co se ti vybaví jako první?

„Určitě tancování a zábava, taky léto.“

2. Co máš nejraději na hodech?

„Na hodech mám nejraději společně strávený čas s kamarády, dále taky společné zpívání lidových písniček a tancování besed.“

3. Kdy si začala s hody nebo kolikrát si byla v Kučerově na hody? Víš? Vzpomeneš si?

„Myslím, že kolem sedmi let jsem začala, takže s přestávkami by to mohlo být tak pětkrát možná šestkrát.“

4. Jak si se dozvěděla o hodech v Kučerově?

„Díky kamarádům a i rodiče mi o tom říkali.“

A já teda vím, že ty jsi tancovala i na hodech v Lysovicích kde teda mimo jiné se nosí kyjovské kroje, mohla by si mi to srovnat?

„No ono v Kučerově znám více lidí a mám tu kamarády, takže tady to pro mě bylo lepší, skrz to že jsem byla více uvolněná... v Lysovicích mám větší část rodiny, takže tam je to takové rodinné ale víc pod dohledem, takže jsem tam až tak nebyla uvolněná. Co se týče samotného průvodu, byl určitě lepší v Kučerově, ale co se týče zábavy tak ta byla upřímně lepší v Lysovicích.“

A v čem byla lepší zábava v Lysovicích?

„No podle mě organizačně to měli zvládnuté lépe jak u nás... přišlo mi tam i více lidí ale to zase může klamat z důvodu, že mají podstatně menší sál než my. A k té organizaci líbilo se mi, že měli bohatší program, což se týkalo večerních tanců. Ale zase v Kučerově bylo určitě lepší půlnoční překvapení.“

5. A co se týče kroje, který se ti líbí, vyhovuje víc? Hanácký nebo kyjovský?

„Mně teda upřímně se líbí více kyjovské kroje, ale tím bych nechtěla říct, že by hanácký kroj byl špatný to ne, akorát po vizuální stránce mě to táhne k tomu kyjovskému.“

6. A když jsme u těch krojů, kdyby tady byla ta možnost a ty by si mohla mít svůj (kučerovský) kroj, chtěla by si ho? Zafinancovali by ti ho tvoji rodiče?

„No jako kdyby byla možnost, a věděla bych, že bych chodila i další roky, tak bych si ho určitě koupila a naši by mi na to určitě přispěli.“

7. Jak si vnímala minulý rok bez hodů kvůli pandemii?

„No tak dost mi to chybělo, tady ty zábavy bývají nejlepší, takže mě to štválo.“

8. Kdyby si něco chtěla změnit na hodech tak co by to bylo?

„Určitě za mě jak jsem říkala, by to bylo přidání některých tanečků mezi besedou a půlnočním překvapením. Více oživit ten program ne přepřácat ale nějaký ten tanec tam přidat.“

9. A poslední otázka jaký je tvůj celkový názor na hody? Jak tuto tradici vnímáš?

„Tak hody beru určitě pozitivně, beru to jako vesnickou tradici, kde se všichni sejdeme, společně se zazpíváme a zatancujeme a k tomu ještě dobře pobavíme.“

Rozhovor s respondentem č. 3

Dívka, 15 let

1. Co se ti vybaví, když se řekne folklor?

„Kroj, jako první určitě kroj, a potom hned hanácká a moravská beseda. Taky prázdniny protože zrovna začínají.“

2. Co máš nejraději na hodech?

„Nejraději mám zábavu, krojovaný průvod, můžu si povídat s přáteli, co jsem dlouho neviděla, zpívání a tancování.“

3. Vzpomeneš si, kolikrát ses účastnila hodů v Kučerově?

„Jestli budou letos tak půjdu na hody po šesté. Takže doposud pětkrát.“

4. Jak si se dozvěděla o hodech v Kučerově?

„Když jsem byla malá, tak jsem vás viděla v průvodu na vsi, tak jsem si říkala, že bych to mohla taky zkusit. Tak jsem to zkusila a začalo mě to tolik bavit, že jsem začala chodit i do kroužku.“

Aha a kam chodíš do kroužku?

„Chodila, už nechodím, do Vyškova do Klebetníčku.“

Aha takže i hody bereš jako kroužek, formu zábavy?

„Hody mě hrozně baví, beru je jako zábavu. Vždycky se po škole těším na zkoušky.“

5. Na začátku si mluvila o kroji. Jaký se ti líbí více kyjovský nebo hanácký?

„Ten dlouhý hanácký, ten jsem měla i v kroužku.“

Kdyby tady byla ta možnost mít svůj vlastní kroj chtěla by si ho? Zaplatili by ti ho tvoji rodiče?

„No tak asi bych do toho šla, a rodiče by mě v tom podpořili a zafinancovali.“

7. Jak vnímáš tu roční pauzu bez hodů kvůli Covidu?

„No jako jo dost mi to chybělo, takže doufám, že už tento rok budou!“

8. Kdyby si měla tu možnost, změnila by si něco na hodech? Nebo ti vše vyhovuje?

„Možná aby se na tréninkách dávalo více her, jako to bylo minulý rok, to bylo nejlepší, vždycky jak jsme odtancovali tanec, zahráli jsme si hru.“

9. Jaká je tedy tvůj celkový názor na hody? Jak vnímáš tuto tradici?

„Je to super věc, vnímám to jako super zážitek a doufám, že tato tradice u nás bude pokračovat a já se ji budu účastnit.“

Rozhovor s respondentem č. 4

Dívka, 15 let

1. Když se řekne Folklor, co se ti vybaví jako první?

„No tak jako první určitě hody, chození po dědině v krojích.“

2. Co máš nejraději na hodech?

„No na hodech mám ráda všechno, ale tak třeba tu veselou atmosféru, průvod, tancování ale baví mě třeba i chystání těch věcí, (třeba sálu) ještě před hody.“

3. Kolikrát si se zúčastnila hodů v Kučerově, vzpomeneš si?

„Tyjo“ poprvé jsem mohla jít, to mi mohlo být pět? Jo to mi bylo pět, začala jsem, když jsme se sem nastěhovali. Takže asi tak zhruba pětkrát.“

4. Jak si se vlastně dozvěděla o hodech?

„Teda tak to si moc nevybavuji, ale myslím, že to bylo od kámošek... Ale jo, bylo to určitě od kámošek. Protože ty začaly na hody chodit o rok dříve než já.“

5. Aha takže chodíš už dlouho, tím pádem si určitě pamatuješ, když se tu nosil i kyjovský kroj?

„Jj pamatuji.“

A který se ti líbí víc hanácký nebo kyjovský?

„Jako mně je to asi tak jedno, ale kdybych si měla vybrat tak ten hanácký kroj.“

6. A kdyby tady byla ta možnost mít svůj vlastní kroj (kučerovský) chtěla by si ho?

„Ano, to by bylo super, ještě se teda budu muset domluvit s našima, a pak bych ti dala vědět.“
Ne to nemusíš hnedka, to já se jen tak orientačně ptám.

7. Jak si vnímala minulý rok bez hodů u nás ve vsi, kvůli Covidu?

„No, dost mi to chybělo, hlavně ani ty zkoušky, na kterých byla sranda, a trávila jsem tam čas se svými kámoši.“

8. Kdyby si měla tu možnost, změnila by si něco na hodech? Nebo ti vše vyhovuje?

„Všechno mi vyhovuje tak jak je.“

A co třeba zkoušky?

„No tak zkoušky mě baví, pro mě jsou takové volnější, že tam není taková disciplína. Chodím do kroužku mažoretek a tam teda je větší disciplína, takže zkoušky na hody jsou pro mě oddechové.“

9. A jaký máš teda celkový názor na hody? Jak je vnímáš?

„No tak jelikož se na hody každý rok těším tak můj názor na hody je velmi dobrý, jsem moc ráda, že se této tradice můžu účastnit.“

Rozhovor s respondentem č. 5

Dívka, 13 let

1. Když se řekne Folklor, co se ti vybaví jako první?

„Přijde mi to jako nějaká velká a slavná událost tady u nás ve vsi. Kdy všichni tancují a jsou veselí a je všude zábava.“

2. Co tě na hodech nejvíce baví?

„Určitě lidové písničky, ale taky zábava a tanec.“

Takže tě baví zpívat lidové písně? Posloucháš je třeba i doma?

„Jo na hodech mě to hrozně baví zpívat lidové písničky a hlavně taky i vískání. Ale doma je neposlouchám, jenom na hodech je zpívám.“

3. Kolikrát si se účastnila hodů v Kučerově?

„Myslím, že jsem začala, když mi bylo tři nebo čtyři roky. A byla jsem, počkej, zeptám se babičky, takže to bylo šestkrát.“

4. A jak si se o hodech dozvěděla?

„Od mamky, která se mě zeptala, jestli nechci chodit. A tak jsem začala chodit, a když mi bylo pět, šest let začala jsem i s mažoretky a gymnastikou.“

5. Dokázala by si porovnat kyjovský a hanácký kroj? A který se ti líbí víc?

„Oba jsou pěkný. Kyjovský je veliký a pěkný, miluji sukně, a ten kyjovský je načechraný obrovský a krásně barevný. A hanácký je zase dlouhý přijdu si v něm jako „princezna“ protože mi připomínají dlouhé princeznovské šaty. Takže se mi více líbí kroj hanácký.“

6. Kdyby tady byla ta možnost, chtěla by si svůj vlastní (kučerovský) kroj? A zaplatili by ti ho tvoji rodiče?

„Určitě ano, moc se mi líbí ty nové kroje, naši by mi ho určitě zaplatili.“

7. Jak si vnímala ten minulý rok bez hodů, kvůli Covidu?

„To mě teda štvalo hodně. Chyběla mi ta zábava hlavně... Takže doufám, že to tenhle rok budou!“

8. Kdyby si měla možnost, změnila by si něco na hodech? Nebo ti vše vyhovuje tak jak je?

„Ne asi nic, ale štve mě, že je málo kluků, kteří by chodili na hody.“

To je pravda, kluků je málo no.

„No je no, proto teď překecávám jednoho kluka co se sem do Kučerova nastěhoval.“

9. A poslední otázka, jaký máš názor na tuto tradici? Jak to vnímáš?

„No jak jsem říkala, nejvíce mě baví zábava, kterou miluji. A hody vnímám jako kroužek, který mě baví a ve kterém bych chtěla pokračovat i nadále.“

Rozhovor s respondentem č. 6

Dívka, 17 let

1. Co se ti vybaví, když se řekne folklor?

„Určitě hlavně tradice, super společnost a odreagování a pro mě taky hlavně koníček.“

2. Co máš nejraději na hodech?

No, to že se sejde mnoho lidí, co se normálně třeba nepotkají, nebo málo. Že člověk udržuje trochu tradice a je nějaké kulturní dění. Také se člověk trochu seberozvíjí.

3. Vybavíš si, kolikrát si se zúčastnila hodů v Kučerově?

„No já chodím úplně od prvních hodů, takže to vychází devětkrát, ale byla jsem i jinde takže třeba tak 14?“

4. Pamatuješ si, jak si se o hodech v Kučerově dozvěděla?

„No, to bylo ve školce, kde jsem chodila právě do kroužku, kde se tancovaly lidové tanečky. A jednou mi trenérka řekla, jestli bych nechtěla jít tancovat v kroji. A tam jsem se domluvila s mamkou a od té doby chodím.“

5. Aha takže si chodila i jinde na hody? A kde? A mohla by si to srovnat?

„Chodila jsem v Lysovicích, a za mě na sto procent naše hody. Víím, že je to hlavně skrz to, že tady lidí znám a jsem tady domácí, ale tady máme větší sál, větší prostory, určitě máme bohatší, zábavnější a lepší program. A když bych to měla porovnat z pohledu krojů, tak je mi úplně jedno jestli nosím krátké nebo dlouhé sukně. Na dalších hodech jsem byla na svatomartinských hodech v Lulči a jako mají tam zajímavý, z mého pohledu to tam je lepší jak v Lysovicích ale určitě je tam i dost prostoru na zlepšení. Takže jak jsem již říkala, pro mě jsou nejlepší Kučerovské hody.“

6. Kdyby tady byla ta možnost chtěla by si svůj vlastní (kučerovský) kroj? Zafinancovali by ti ho tvoji rodiče?

„Jo, už o tom dlouho přemýšlím, i díky tomu, že chodím přes 11let v kroji, naši by mi určitě přispěli.“

7. Jak si vnímala tu „hodovou“ pauzu, kvůli pandemii?

„No jak jsem říkala, chyběli mi hrozně moc, proto jsem byla ráda, když právě došla nabídka hostování v Manerově, kde jsem si aspoň po tom roce mohla obléct zase kroj, zajuchat si a pobavit se s přáteli.“

8. Je něco co by si vylepšila, změnila na hodech nebo třeba vynechala, doplnila?

„Asi nic všechno mi vyhovuje, teda vlastně bych možná více zapracovala na půlnočním překvapení.“

9. Jaký tedy máš názor na hody, kdyby si to mohla shrnout, o čem jsme se tu bavili?

„Je to pro mě životní styl, a musím říct, že jsem totálně trpěla, když ty hody nebyly. Hody miluji, protože spojují několik generací, všechny krojovaný beru jako jednu velkou rodinu.“

Rozhor s respondentem č. 7

Chlapec, 14 let

1. Když se řekne folklor, co se ti vybaví jako první?

„Hody? Jo hody a určitě zábava s kamarády.“

2. Co máš nejraději na hodech?

„Nejraději mám na hodech, že je tam hodně srandy a taky že tam můžu pokecat s kámoši.“

3. Vzpomeneš si, kolikrát si se zúčastnil hodů v Kučerově?

„No šestkrát jsem byl určitě.“

4. Jak ses dozvěděl o hodech, tady u nás v Kučerově?

„No myslím, že mamka mi o tom řekla, a potom jsem tam nalákal i moji mladší sestru, takže ta se o tom zase dozvěděla ode mne.“

5. Takže si taky zažil oba dva kroje (hanácký i kyjovský), ale ty máš dětský, takže u tebe se to nemění že?

„Jo, já mám dětský a ten mám pořád stejný. Ale štve mě, že není podobný na ten dospělácký, taky bych chtěl mít žluté kalhoty a vestu... Štve mě ten bílý.“

6. A kdyby tady byla ta možnost mít svůj vlastní (kučerovský) kroj chtěl by si ho? Zaplatili by ti ho tvoji rodiče?

„Asi jo chtěl bych svůj kroj a naši by mně to zaplatili.“

7. Co říkáš na minulý rok, kdy se hody nekonali kvůli Covidu?

„No tak jako nebyl jsem úplně nadšený, ale zase jsem nebyl ani nějaký smutný.“

8. Je něco co by si změnil, nebo vylepšil na hodech? Nebo ti vše vyhovuje, jak je?

„No asi ne, všechno mi vyhovuje, jen bych chtěl, aby chodilo více kluků! Ještě mě napadlo, že by se po půlnoci mohly přidat modernější písničky.“

9. Jaký je tvůj celkový názor na hody? Jak vnímáš tuto tradici?

„No беру to jako svůj druhý kroužek, protože ještě hraji fotbal a oboje mě baví stejně. Hrozně se těším, jak budu já jednou hlavní stárek.“

Krojované hody v Kučerově – popis č. 1

Tak jako každý rok jsou hody vyvrcholením kulturních akcí v obci. Podílí se na ně všechny místní organizace. Hody u nás v Kučerově se řídí tradičně podle našeho kostela, tedy na svátek kučerovských patronů sv. Petra a Pavla (tj. 29. června), tudíž poslední víkend v červnu. Ovšem s přípravami se musí začínat již několik měsíců předem. Hody u nás začaly v roce 2011, takže letos budou 10. krojované hody.

Se zkouškami začínáme zhruba na začátku dubna a to každý pátek. Zkoušky máme rozdělené, pro mladší děti jsou zkoušky odpoledne a zbytek chasy nacvičuje večer. Co se týče našich úplně nejmenších účastníků, ti nacvičují tanečky s paní učitelkou ve školce. Na zkouškách se učí polka, valčík a další lidové tance. Mezi klíčové zisky našich hodů patří tombola, která se musí obstarat a je časově dosti náročná. Chasa osloví všechny podnikatele a soukromníky v okolí s žádostí o příspěvek. Víkend před začátkem hodů se chodí v krojích po vsi a roznáší se pozvánky všem občanům. Rozlévá se víno a nabízejí se krušpánky, které si místní koupí za dobrovolný příspěvek, který jde do hodové pokladny. K začátku krojovaných hodů neochvějně patří přivezení máje. Chasa stárků se po domluvě s místním lesníkem vydá do blízkého lesa pro ten nejvyšší smrk a malé březové májky. Vše dovezou na návěs. Toto se vždy dělá ve středu, tedy tři dny před začátkem hodů. Smrk i malé májky se musí osekát a připravit na páteční zdobení... Z toho také vyplývá další úkol krojované chasy - po celé tři dny Májku střežit. Čtvrtek a pátek před hody se uklízí celá ves, ve všech domácnostech se peče, vaří, smaží a uklízí. Zdobí se obecní úřad, kostel a sál na tancování, každá stárka si zdobí svoji Májku a džbánky pro svého stárka. Zdobí se Májka, aby byla připravená na páteční stavění. Také se jede do sklepa pro víno, které se rozlévá po celou dobu trvání hodů.

A je tady pátek, večer se sejde celá „dědina“, aby mohla napínavě sledovat postavení máje, což se považuje za oficiální začátek krojovaných hodů. Podle tradice, by měla být máj vysoká jako kostelní věž. Ovšem u nás to z technických a bezpečnostních důvodů nejde, protože máj stojí uprostřed vsi a hrozí nebezpečí spadnutí na okolní domy. Všichni muži ze vsi se semknou a pomalu staví. U nás se máj staví pomocí lan a žebříků, takže je to pravdu zážitek. Když je máj na svém místě, hlavní stárek vyleze po žebříku a rozpustí mašle, které se v sobotu na konci průvodu zaplétají. A tímto jsou hody započaté, začíná venkovní zábava někdy i do ranních hodin a hlavně tedy hlídání máje. Přesně o půlnoci však musí stárce před dům své stárky zakopat nazdobenou březovou májku. Zdá se to jako lehký úkol, ale někdy taková májka může měřit i tři metry a to je pak ráno překvapení.

V sobotu se před nástupem sejde celá krojovaná chasa a doladí se poslední detaily. Ve 14 hodin začíná slavnostní nástup před obecním úřadem, kdy starostka obce předá hodové právo hlavním stárkům, a tím může započít krojovaný průvod. Než se tak ale stane, vystoupí nejmladší krojovaní - naše děti z mateřské školky, které předvedou lidové tanečky. Po vystoupení nejmladších se krojovaní seřadí a průvod se odebere k první zastávce. U každého domu, který je vyznačený májkou se celý průvod zastaví a stárek si zde vyzvedává svoji stárku. Napřed začnou zpívat stárce a poté se přidávají stárky, na konec vyzvedávaná stárka předá svému stárkovi klobouk. Na to tancují v kole před domem buď polku, nebo valčík. Následuje tanec s rodiči vyzvedávané stárky. Po tanci přichází občerstvení. V tomto duchu se nese celý průvod. Liší se jen vyzvedávání hlavní stárky, kde se zdržuje chasa nejdéle. Na návsi asi v polovině cesty krojovaného průvodu se ještě zatančí hanácká beseda. V průběhu krojovaného průvodu chasa navštíví místní kostel, kde dostane od pana faráře požehnání. Po průvodu se chasa vrátí zpět k Máji, kterou stárky za zpěvu v doprovodu kapely zaplétají. Večer se koná vrchol hodů, hodová zábava s bohatým programem. Začíná se slavnostním nástupem, kde se představí celá krojovaná chasa. První vystoupí mladší děti s moravskou besedou a před půlnocí i dospělí. Následuje tombola a půlnoční překvapení krojované chasy. Slaví se, tancuje a pije do ranních hodin. Jelikož obec Kučerov spadá do regionu Haná, nosí se zde hanácké kroje. Od roku 2019 zde máme svoje vlastní kroje.

V neděli ráno se jde v krojích do kostela na slavnostní hodovou mši. Po kostele se celá chasa fotí a tak končí krojované hody. Za úplný konec hodů se považuje kácení máje, které probíhá většinou na konci července, tzn. 4 týdny od stavění máje. Kácení se ujme ten, kdo ji vyhrál ve dražbě na hodové zábavě. Po skácení se slavnostně vyhlásí noví hlavní stárce na příští rok a právo se odevzdá paní starostce, která ho vydá zase až příští rok na hody. Večer se koná venkovní zábava.

Celé hody probíhají v duchu veselí, kdy se spojí celá ves. Hody také doprovází přidružený program – kolotoče a houpačky, jarmark, výstava obecních fotografií, fotbal - ženatí proti svobodným nebo hasičské odpoledne.

Krojované hody v Lysovicích – popis č. 2

Lysovicke hody brzy oslaví deset let obnovení krojované tradice, která vznikla jako „dobrý nápad“ několika nadšenců. Během této doby se hody vypracovaly na akci, která je vyhledávána v širokém okolí. Pokud by neznalý návštěvník chtěl okusit atmosféru tance, veselí i kyjovských krojů, je dobré rezervovat si čas na začátku léta. Podle kostela, který je zasvěcen Nejsvětějšímu srdci Ježíšovu je datum hodů bohužel pohyblivý. Tradice praví, že svátek je oslavován 9 týdnů po Velikonocích. Vychází to buď na první, nebo třetí víkend v červnu.

Samotné přípravy třídního maratonu začínají již na konci zimy. Na přelomu února a března se sejde krojovaná chasa k první schůzce, kde se řeší: jaké letos budou tancovat páry, kdo se postará o občerstvení krojovaných i samotných návštěvníků. Pro nezasvěceného návštěvníka veškeré přípravy zůstávají skryty za rouškou tance, zpěvu i obecného veselí. Naopak pro krojované tímto začíná několik měsíců pravidelného tréninku. Od prvního setkání až do začátku hodů, každý pátek v odpoledních hodinách, se nacvičují tance (zpravidla klasické polka, valčík) a zpívají se lidové písně. Jak už bývá u každé velké akce, během tréninků vznikají menší i větší problémy. Musí se sehnat tombola (kdo půjde za jakým sponzorem, jaký dáme doklad o daru pro účetnictví), dále zajistit vypůjčení krojů, vedení deníku, co ještě je potřeba připravit. Celkovou organizaci příprav mají zpravidla na starosti hlavní stárci. Jsou takovou hlavou skupiny, která určuje, co a kdy je potřeba udělat. Ostatní se snaží vypomáhat a mají poradní slovo. S blížícím se datem napětí roste. Dva týdny před vypuknutím na sále kulturního domu probíhá zkouška nanečisto, doladují se detaily tance moravské i hanácké besedy, krojovaní přinášejí tombolu, vymýšlí se, jaké bude nebo nebude půlnoční překvapení. Poslední zkoušky se dají přiblížit jako skutečná zábava, jenže bez hostů a živé kapely. Týden před začátkem hodů se jede se do sklepa pro hodové víno. Stárky mají na starosti nastříhané větvičky krušpánku (vyrostlé větvičky zimostrázu vždyzeleného), do kterých se navážou mašličky. Tyhle krušpánky se v neděli dávají občanům za symbolický příspěvek při zvaní na hody. Ze zbytků krušpánku stárky svým stárkům zdobí džbánec, který během hodové soboty nesmí zůstat prázdný.

Ostrý start hodů nastává v pátek ráno. V ranních hodinách stárci odjíždí do lesa pro březové májky a pro velkou máju z jehličnanu. Pomocí traktoru se vše doveze do vsi. Pokračuje se u obecního úřadu, zde probíhá odkornění kmene i useknutí přebytečných větví. Mája se nazdobí fáborky, z useknutých větví se vytvoří věnec i zelená brána, ze které se bude vycházet. Jako poslední se na kmen připevní balíček se stužkami, které jsou připravené na zaplétání máje.

V podvečerních hodinách za účasti celé dědiny je stavění máje. Ta probíhá po staru pomocí lan a žebříků. Když mája ve vší kráse stojí, hlavní stárek vyleze k balíčku a vypustí stužky do větru. Nastává dlouhý potlesk jako odměna za dosavadní práci krojovaných. Po zbytek dne si krojovaný pár vybere svoji březovou májku, kterou si nazdobí a o půlnoci ji stárce jdou zakopat před dům své tanečnice. Během večera se sedí u ohně, hraje se na kytaru a vypráví se různé fóry i neuvěřitelné příhody. Jinak řečeno „hlídá se máj“. Protože pokud by přišel nezvaný (často přespolní) host a máju skácel, byla by to pro stárky ostuda. Kdyby i uříznul špičku, byla by to potupa.

Nastává sobota den D, hodová sobota. Ráno se chasa sejde v tělocvičně, obleče se do kyjovských krojů a sklepníci si nachystají vozík se zásobou vína. Řady se seřadí v pořadí kapela, chasa, sklepníci. Vyráží se ke starostovi na OÚ pro hodové právo. Po čestném slibu dodržení pravidel vydaných lysovickou vrchností nám patří dědina. První, co hosté mohou obdivovat, je zaplétání máje. Stárce zpívají a stárky tančí u máje a postupně obalí celý kmen do barevných stužek. Průvod pokračuje na náves, kde za zpěvu písničky „Tluču, tluču, otevřete“ si každý stárek vyzvedne svoji stárku a mají svůj první tanec. Mezi hudbou se chodí mezi návštěvníky, dává se ochutnat naše víno, tancuje se s nimi a vůbec dělá se vše pro to, aby pro nás to bylo příjemné a pro hosty to byl zážitek. Nejraději nás mají řidiči. Dostávají totiž na výběr. Buď ochutnají naše víno, nebo se musí „vykoupit“ pětikorunou. Své vystoupení mají během průvodu i naši mladí. Poctivě trénovali s krojovanými a připravili si sérii tanců. Jejich nadšení pro věc i legrace, co přitom vzniká, dává jasnou naději, že nám vyrůstá mladá generace, která to jednou vezme po nás. Po vyzvednutí i poslední stárky přichází čas, aby pan farář požehnal našim hodům. Bez něj by byla škoda, abychom se veselili a nevěděli, proč naše hody jsou právě dnes. Večerní taneční zábava začíná nástupem. Je to okamžik, kdy ukážeme celému publiku, jak se zúročila naše práce. Hanácká beseda, zpívání během přestávek, o půlnoci moravská beseda. Vytváří atmosféru, na kterou se naši hosté vždy velmi těší. Když potom někdo vyhraje v tombole nějaký ten dárek, zážitek je nezapomenutelný.

V neděli v devět hodin probíhá klasická mše svatá, kde nám jistě Bůh odpustí, že v jeho jménu jsme si užili radosti možná i trochu víc, než bylo zdrávo. Při odchodu z kostela jsou účastníkům nabídnuty koláčky i trochu vína na spláchnutí jako symbol, že krojování se na naše hosty budou těšit i za rok. Po modlitbách následuje focení do obecní kroniky a pozvání od stárků do kulturního domu, kde proběhne vrácení hodového práva za doprovodu cimbálové hudby. Tímto lysovické hody prakticky končí.

Sejít se s krojovanými ještě můžete za dva týdny při kácení máje. Zde se jedná už o komorní akci, kde se posedí, ugriluje se maso a vypráví se zážitky.

Krojované hody v Pavlovicích – popis č. 3

Kostel Nanebevzatí Panny Marie najdeme v obci Bohdalice. Do této farnosti spadá několik obcí, jsou to Bohaté Málkovice, Kozlany, Bohdalice, Manerov a Pavlovice. Sv. Marie slaví svátek 15. srpna, tutíž tento den jsou Hody ve všech jmenovaných vesnicích. V obci Pavlovice se hody vždy slavily, ovšem bez krojů formou večerní zábavy. Lidé z této obce proto často chodili do okolních vesnic za kroji a hojnějším hodovým programem. V roce 2019 se někteří členové hasičského sboru Pavlovic rozhodli, že by se mohli udělat krojované hody i zde. Chtěli jiné datum než 15. srpna, aby se hody nekryly s okolními vesnicemi. Proto se po domluvě s p. farářem, který byl z této myšlenky nadšený, domluvilo datum 24. června (sv. Jan). V Pavlovicích je kaple zasvěcená sv. Janu a Pavlovi a každý rok v neděli zde bývá mše, což právě navedlo k tomu mít hody na sv. Jana a Pavla, tedy 24. června.

Nejprve se sestaví chasa krojovaných. Ti chodí pak na pravidelné zkoušky, které začínají vždy v březnu. Na zkoušky zpěvu, které probíhají každou lichou neděli, se scházela celá chasa od nejmenších až po ženaté. Každou sudou neděli mají zkoušku malé děti, kde se učí nějaké lehké tanečky a písničky. A každou neděli v odpoledních hodinách měli zkoušku mladí stárci, kteří nacvičovali různé tance a besedy. Víkend před začátkem hodů vrcholí přípravy. Stárci nosí pozvánky na hody obyvatelům vesnice a přitom jim nalévají víno. Ve čtvrtek se chlapi domluví s místním hajným a jedou do lesa pro břízky a máj, které se po dovezení očistí a nachystají na pátek. V pátek mladá děvčata nazdobí máj krepovými květy a fáborky. Stárky si zdobí břízky a džbány pro své chlapce. Nesmí se zapomenout nazdobit vozík na víno a na taneční parket. Dospělé ženy vážou mašličky na myrtu pro sobotní krušpánkovou zábavu. Když je vše přichystané, a hody mohou začít.

Slavnost trvá od pátku až do neděle. V pátek navečer se staví máj, tu staví všichni muži, kteří přijdou na pomoc. Krásné na tom je, že se sejdou jak mladí, tak i staří. Máj se staví za pomoci žebříků a dřevěných hůlek, což není vždy úplně jednoduché. Nakonec se spustí pentle. Potom se roznesou májky před domy stárek. A večer může začít předhodová zábava. V sobotu, jak se všichni oblečou do hanáckých krojů, nalije se víno do džbánek a muzikanti naladí housle, se může vyjít na průvod a vyzvednout stárky. V průvodu jdou i místní hasiči v uniformách a pomáhají tak řídit dopravu. Do průvodu se může přidat kdokoliv, není to jen pro krojované. Vyzvedávání probíhá formou písňe, kdy stárek zpívá o jeho ztraceném klobouku. K písni se přidává stárka, která mu jeho klobouk nasadí na hlavu. Potom si spolu připijí a mají sólo. Takto se vyzvednou všechny stárky. V odpoledních hodinách předá starosta obce hodové právo a p. farář dá hodům požehnání. Následuje tanec se starostou, kterého se ujme hlavní

stárka. Děti zatančí a zazpívají, co se naučili. Stárky zapletou máj, u čehož jim jejich stárce zazpívají písničku do rytmu. Následně se tančí moravská beseda.

Večer v 20:00 je zahájena hodová zábava nástupem stárků, po té se zatancuje hanácká beseda. V průběhu večera je ještě čardáš, krušpánková, půlnoční překvapení a půlnoční tombola. V neděli v 8:00 se stárce oblečou znovu do krojů a jde se na mši svatou ke kapličce sv. Jana a Pavla.

Asi za 14 dní se prodávají losy na dražbu máje. Ta se potom shodí a výherce si ji vezme domů. A touto akcí končí krojované hody. Tato akce je za podpory SDH Pavlovice, obce i dalších sponzorů.

Krojované hody v obci Prusy-Boškůvky – popis č. 4

Od roku 2016 probíhají v obci Prusy-Boškůvky krojované hody. Již v minulosti se zde konaly různé krojované slavnosti, především dožínky. Před pár lety se tak místní dobrovolníci pokusili navázat na tyto události novou tradicí, a to krojovanými Hody sv. Jiří. Hody na svátek sv. Jiří (24. dubna), patrona pruského kostela, se však konaly i dříve. Stejně tak i stavění máje vždy 30. dubna. Během organizace hodů krojovaných se tyto dvě tradice spojily.

Před začátkem příprav vzniká tzv. chasa. Jedná se o skupinu stárek a stárků – krojovaní účastníci hodů. Přípravy začínají již po Novém roce, kdy se každou neděli schází místní chasa. Na těchto předhodových nácvicích se procvičuje tanec a zpěv. Tancuje se polka a valčík a hlavně se učí hanácká nebo moravská beseda (soubor lidových tanců a písní), kterou se zahajuje hodová zábava. Každý rok si chasa vybere, kterou besedu předvede. Na nácvicích se určí pár starších a mladších hlavních stárků. Tito by měli být při organizaci nejaktivnější a nejvíce se o tuto akci starat (odtud název stárek/stárka). Víkend před hody přípravy vrcholí. Stárci zajišťují vysoký smrk na máj a mladé břízky k domům stárků a na zastávky průvodu. Mladší stárky je před umístěním na daná místa nazdobí barevnými krepovými papíry. Starší stárky chystají hodové právo, které chasa předá starosta obce. Také se roznáší do schránek místních pozvánky s programem a aktuální trasou průvodu. Dále se nazdobí koňský povoz pro kapelu, příjezdové značení obce a případné upomínkové předměty.

Celé slavnosti trvají od pátku do neděle. V pátek odpoledne se místní sejdou na návsi mezi obecním úřadem a kulturním domem. Dokončí se práce na máji a nastane její stavění. V Moravských Prusích máj ručně staví muži všeho věku za pomoci dřevěných hůlek, žebříků a lan. Jakmile je máj postavená, následuje posezení u ní.

Sobota je hlavním dnem. Ráno se chasa sejde na obecním úřadě, kde se převléká do krojů, a chystají poslední nezbytnosti. Průvod je zahájen ve 12:00, kdy chasa vychází z kulturního domu a zamíří k obecnímu úřadu. Tady hlavní starší stárek žádá starostu o udělení hodového práva. Po jeho předání se tancuje a zpívá. Další zastávkou průvodu je kostel, kde pan farář posvětil hodové právo a průvod pokračuje k domovu hlavního mladšího stárka, aby ho chasa vyzvedla. Při vyzvednutí hlavního mladšího stárka se zpívají tradiční písně mezi chasou a stárkem. Opět se tancuje a zpívá, bývá nachystáno občerstvení. Pak se vyrazí k domu hlavní mladší stárky. Taktéž probíhá její vyzvednutí pomocí tradiční písně, kterou zpívají stárek a stárka. Po tanci, zpěvu a občerstvení u domu stárky průvod vyrazí k dalším zastávkám napříč celou vesnicí. Na všech zastávkách se vše opakuje – tanec, zpěv a případné občerstvení.

Sobotní průvod končí na sále kulturního domu, kde je hodová zábava pořádaná TJ Sokol Moravské Prusy. Ve 20:00 je zahájení této zábavy právě hanáckou nebo moravskou besedou. Po celý večer se tancuje a při přestávkách kapely chasa předvádí menší taneční vystoupení.

V neděli se chasa opět nachystá do krojů a v 10:00 jde na mši svatou do místního kostela sv. Jiří. Po mši se vrací k obecnímu úřadu, naposledy zatancuje jednu z besed a vrátí starostovi hodové právo. Tímto aktem jsou hody ukončené.

Celé víkendové akce se neúčastní pouze krojovaná chasa, ale kdykoli se může kdokoli připojit.

Součástí hodového průvodu v Prusích-Boškůvkách je hasičský doprovod. Členové Sboru dobrovolných hasičů Moravské Prusy jsou oblečeni v historických uniformách a helmách a na koňské stříkačce z roku 1892 jedou celý den na konci průvodu. Kroje, které nosí pruská chasa, jsou zapůjčené. V obci se žádné původní nedochovaly. Protože se tato obec nachází v oblasti Hané, jedná se o hanácké kroje. Hody sv. Jiří se konají pod záštitou a s finanční podporou obce Prusy-Bošlůvky.

Krojované hody v Manerově – popis č. 5

Krojované hody v Manerově většinou vychází na období v půli srpna podle kostela Panny Marie v Bohdalicích. Letos se budou konat již jednadvacáté krojované hody.

V pátek večer se začíná s předhodovou zábavou a zdobením májek. Kolem půlnoci jdou stárce roznést májky po dědině, každý ke své stárce před dům, kde pak další den budou svoji partnerku vyzvedávat. Velká máj se zdobí ve čtvrtek nebo pátek, staví se buď v pátek, nebo před zábavou v sobotu.

V sobotu se půl hodiny před průvodem (průvod začíná většinou v 14:00, někdy v 13:00) řeší poslední detaily, případně poslední úpravy. V celou vychází krojovaní stárce s kapelou okolo dědiny, vždy se zastaví u májek, kde je stárka. Její partner si pro ni jde ke dveřím. U některých rodin pořád přetrvává tradice, že pár dostane od rodičů instrukce, jak se chovat, a stárkovi dávají za úkol, aby se o jejich dceru staral celý den. Poté vychází ze dveří a jdou na ulici, kde má pár sólo. Tancuje se uprostřed kruhu, který vytvoří krojovaný průvod, písně bývají většinou tři. U každého domu je pak nachystané občerstvení, které rodina stárky nachystala. A tak se chodí po vsi a vyzvedávají se stárky a průvod se zvětšuje. Rozdíl nastává u hlavní stárky, ta je totiž odlišena pantlékem „korunou“ a u stárka je to šátek, který je uvázan přes prsa. U vyzvedávání hlavní stárky se vytvoří špalíř, kluci nebo sám hlavní stárek začínají písní „Tluču, tluču“. Mezitím stárka vyjde z domu, a jakmile stárce dokončí druhou sloku, holky začínají zpívat další dvě. Po té se na židlích vynesou hlavní stárce, jsou jim podány koštovačky se slivovicí nebo vínem. Připíjí si a dávají si symbolickou pusu, následuje sólo hlavních stárků. Po tomto sólo se pokračuje dále ve vyzvedávání zbylých stárků. Děti se připojují libovolně během průvodu. Jakmile jsou vyzvednuty všechny stárky (je obejita dědina), jde se ke starostovi, kde stárce vytvoří špalíř s hlavním stárkem v čele. Hlavní stárek zaklepe, jakmile místostarosta otevře, začne hlavní stárek, popřípadě všichni stárce zpívat text k předávání práva, který se v Manerově zpívá střídavě se starostou. Text obsahuje povinnosti pro stárky, kapelu a i pro ostatní. Po předání práva mají sólo hlavní pár se starostou a jeho ženou. Na další písně tancují všichni v párech a po skončení tance se jde k místní kapliče, kde probíhá požehnání panem farářem. Po požehnání se zde tancuje a pak se odchází do bývalého areálu školky, kde probíhá venkovní zábava a buď už je postavená máj nebo se postaví, za hraní kapely začnou stárky zaplétat máj. Poté se krojovaná vyfotí a do zábavy mají volno.

Večer v osm začíná hodová zábava. Kolem půl deváté nastoupí stárci a zatancují moravskou besedu. Poté mají všichni krojovaní sólo a poté probíhá zábava. Kolem půlnoci vystoupí místní ženy s půlnočním překvapením a po vystoupení probíhá hlavní tombola. Během zábavy může taky probíhat „krušpánková“, kdy krojované stárky chodily pro nekrojované pány. Taky probíhal kolem půlnoci soud, kde se předem stárci domluvili na lidech, kteří „udělali“ nějakou „neplechu“. Mohli se buďto vyplatit, nebo dostali na zadek. Většinou se dostávalo za špatné počasí, nedodělané cesty a práce.

V neděli ráno chodí krojovaní na hodovou mši. Odpoledne chodí na tzv. Te Deum, kdy se v kostele poděkuje za úrodu a poprosí se na příští rok. Poté se vrátí právo a hody končí, jde se domů.

Krojované hody v Bohatých Málkovicích – popis č. 6

Kostel Nanebevzatí Panny Marie najdeme v obci Bohdalice. Do této farnosti spadá několik obcí, jsou to Bohaté Málkovice, Kozlany, Bohdalice, Manerov a Pavlovice. Sv. Marie slaví svátek 15. srpna, tutíž tento den jsou Hody ve všech jmenovaných vesnicích. Letos proběhnou v Málkovicích 36. krojované hody, tedy tato tradice u nás vznikla v roce 1985.

V pátek jezdí stárce pro máje do nedalekého lesa. Jak se máje přivezou na ves, začíná zdobení. V podvečerních hodinách se máj postaví za pomoci lan a žebříků.

V sobotu se sejdou krojovaní chvíli před průvodem (průvod začíná většinou okolo 14:00, někdy ve 13:00 hodiny) a jako všude se řeší poslední detaily, případně poslední úpravy. Ještě než vyrazí krojovaný průvod po vsi, je u obecního úřadu předání práva, které je mluvené, a proběhne slavnostní požehnání. V celou vychází krojovaní stárce spolu se svými stárkami a s kapelou okolo dědiny, vždy se zastaví u májek, kde je stárka. Její partner si pro ni jde ke dveřím. Poté vychází ze dveří a jdou na ulici, kde má pár sólo. Tancuje se uprostřed kruhu, který vytvoří krojovaný průvod, písňe bývají většinou tři. U každého domu je pak nachystané občerstvení, které rodina stárky nachystala. Hlavní pár není odlišen, jak tomu bývá v ostatních vesnicích a zastávka je zde stejná jako u ostatních krojovaných. Děti se připojují libovolně během průvodu. Jakmile jsou vyzvednuty všechny stárky (je obejita dědina), průvod se rozchází a každý jde domů.

Večer v osm hodin v místním venkovním areálu začíná hodová zábava, kterou krojovaní zahájí moravskou besedou. Poté je volná zábava, a o půlnoci probíhá slavnostní tombola.

V neděli ráno krojovaná chasa nechodí do kostela.

Krojované hody v Rostěnicích – popis č. 7

Již od pradávna se hody v Rostěnicích slaví ve dnech 5. července až 6. července, protože místní kostel je zasvěcen patronům Cyrilovi a Metodějovi.

Každá vesnice v okolí má různý druh krojů, a jelikož my se nacházíme na Hané, naše kroje jsou odrazem a vzpomínkou toho, jak to tady u našich praprababiček a prapradědečků vypadalo, je tedy možné, že se naše kroje oproti okolí budou lišit. Každý hanácký kroj je sám o sobě jedinečný. S přípravami na samotné hody začínáme někdy se začátkem jara, kdy se sejde celá vesnická chasa a učíme nové členy naše tance a písně, vše probíhá pod vedením hlavního stárka. Mezi náš hlavní program patří hanácká a moravská beseda. Když máme dost zdatných stárků, tak zařazujeme do programu i alexandra (hanácká forma chlapeckého tance), kterého umíme v okolí jako jediní.

Za začátek hodů považujeme den, kdy se domluví víc kluků a jede se pro máj do lesa. Přivezou se taky malé břízové májky. Den před samotným průvodem se chasa sejde u obecního úřadu. Musíme nazdobit sál na obecním úřadě a kostel. Začínají se taky zdobit malé májky, které zdobí příjezdové cesty do obce a domy stárek. Taky se zdobí velká máj, která se ten samý den staví. Kluci z chasy, a i ti kteří chtějí pomoci, staví máj pomocí žebříků a lan. Když máj stojí tak pokračujeme posezením pod májí. Většina kluků z chasy pak zůstává pod májí a spí pod ní.

Hlavní den na svátek Cyrila a Metoděje se ráno sejde celá chasa na obecním úřadě, kde se oblékáme do krojů a doladíme se poslední nezbytnosti. Vše vypukne ve 13:00, kdy si hlavní stárek převezme hodové právo od pana starosty. Následují tanečky těch nejmenších a následně se vydáváme ke kostelu, kde proběhne hodová mše. Když je mše u konce, chystáme se na průvod po celé vesnici. Po cestě zastavujeme na obvyklých místech a domů stárek. Celý hodový průvod končí na obecním úřadě, kde se večer koná hodová zábava. Zábava začíná ve 20:00 nástupem chasy. V průběhu večera vystupujeme s nacvičenými besedami a půlnočním překvapením.

Další den ráno se sejdou svobodní a ženatí muži z vesnice a utkají se v hodovém fotbálku. Stejný den odpoledne jsou v místní hospodě hodové kuželky.

Jako samotný konec hodů bereme kácení máje, které je měsíc po hodech. Většinou to vychází na začátek srpna.

